

آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور (شیوه نیم سالی - واحدی)

جلسه ۶۶۶ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۲۲۲۱/۸ تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱۳

فصل اول - کلیات:

ماده ۱- دوره متوسطه بزرگسالان به‌منظور ادامه تحصیل دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره سه ساله متوسطه روزانه را ندارند و همچنین سایر متقاضیان واجد شرایط در شاخه‌های نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش و براساس اهداف هر یک از شاخه‌ها و مطابق با مواد ذیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان اجرا می‌شود.

تبصره ۱- شاخه فنی و حرفه‌ای دوره بزرگسالان صرفاً برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان^۱ پایه سوم شاخه فنی و حرفه‌ای است که شرایط تحصیل در دوره روزانه شیوه سالی - واحدی را از دست داده باشند. این قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزشهای درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

تبصره ۲- در هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای ایثارگران ارائه دروس پایه‌های دوم و سوم شاخه فنی و حرفه‌ای بلامانع است.

ماده ۲- واحدهای آموزشی بزرگسالان به دو صورت مجتمع آموزشی (نظری، کاردانش - فنی و حرفه‌ای) و یا واحدهای آموزشی خاص هر یک از شاخه‌های متوسطه (براساس ضوابطی که از سوی معاونت آموزشی ابلاغ می‌شود) تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- ارائه و آموزش استاندارد مهارت در واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش دولتی منوط به کسب مجوز از دفتر کاردانش و آموزشهای مهارتی می‌باشد و در صورت عدم ارائه استاندارد مهارت در این قبیل واحدهای آموزشی دانش‌آموز باید استاندارد مهارت را در مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش و یا واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش غیرانتفاعی بگذراند.

فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جدولهای درس‌ها

ماده ۳- آموزش در دوره متوسطه بزرگسالان دارای ویژگیهای زیر می‌باشد.

(الف) آموزش درسهای در طول نیم سال تحصیلی یا دوره تابستانی اجرا می‌شود.

(ب) محتوی، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

(ج) ارزش هر درس مستقل می‌باشد و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درسهای ندارد.

(د) بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموز در این دوره (مآزاد بر مدت مجاز در دوره روزانه) برابر ضوابطی که معاونت آموزشی وزارت آموزش و پرورش ابلاغ می‌نماید از وی اخذ می‌شود.

تبصره ۱- دانش‌آموزان واحدهای آموزشی ایثارگران از پرداخت هزینه‌های موضوع این بند معاف می‌باشند.

ماده ۴- تعداد واحدهای درسی موردنیاز برای اخذ گواهی‌نامه پایان تحصیلات متوسطه در واحدهای آموزشی بزرگسالان همانند دوره روزانه حداقل ۹۶ واحد می‌باشد و دانش‌آموز پسر مشمول نظام وظیفه با رعایت سایر شرایط حداکثر تا ۱۲ نیم سال می‌تواند در واحد آموزشی بزرگسالان ادامه تحصیل دهد و در ازای هر سال تحصیل دانش‌آموز در دوره متوسطه روزانه از این میزان ۲ نیم سال کاسته خواهد شد.

ماده ۵- محتوی و مواد درسی در این دوره مطابق مواد درسی دوره روزانه می‌باشد و ساعات آموزش هفتگی درسهای در هر نیم سال دو برابر و در دوره تابستانی چهار برابر دوره روزانه (شیوه سالی - واحدی) است که برابر جداول پیوست ارائه خواهد شد.

تبصره ۱- درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه‌ای در دوره بزرگسالان به صورت غیرحضورى ارائه می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) از شمول ماده فوق مستثنی است و به میزان ساعات تعیین شده در جدول مواد درسی رشته‌های مهارتی با رعایت سایر ضوابط ارائه می‌شود.

تبصره ۳- دانش‌آموزان شاخه کاردانش در صورت عدم امکان گذراندن درس کارورزی (به تشخیص مدیر واحد آموزشی) از انتخاب واحد آن درس معاف بوده و باید معادل واحدهای درس مذکور از سایر عناوین درسهای اختیاری و یا درسهای سایر رشته‌های دوره متوسطه، درسهایی را انتخاب نموده و بگذرانند. جایگزینی درسهای مآزاد تطبیقی به جای درس کارورزی برای این قبیل دانش‌آموزان بلامانع است.

تبصره ۴- در هنرستانهای فنی حرفه‌ای ایثارگران، دروس کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی شاخه فنی و حرفه‌ای به صورت حضورى ارائه می‌شود.

تبصره ۵- مدیران واحدهای آموزشی ایثارگران می‌توانند ساعات آموزش هفتگی برخی از دروس را (برابر جدول پیوست) نسبت به میزان تعیین شده در جدول دروس، افزایش دهند.

۱- دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای هنرجو نیز نامیده می‌شوند.

ماده ۶- برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی بصورت دو نیم سال هر یک به مدت ۱۸ هفته و یک دوره تابستانی به مدت ۱۰ هفته اجرا می‌شود.

تبصره - در هر نیم سال پانزده هفته کامل و در دوره تابستانی ۸ هفته کامل به تشکیل کلاس درس اختصاص داشته و باقیمانده هر نیم سال و دوره تابستانی برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم سال بعدی یا دوره تابستانی منظور می‌شود.

ماده ۷- دانش‌آموز موظف است در هنگام انتخاب واحد، پیش‌نیاز درسها را مطابق جدول مواد درسی رعایت کند.

تبصره - دانش‌آموز در آخرین نیم سال یا دوره تابستانی (نیم سال یا دوره تابستانی که می‌تواند فارغ‌التحصیل شود) مجاز است کلیه درسهای باقیمانده را بدون رعایت پیش‌نیاز انتخاب کرده و بگذراند.

ماده ۸- دانش‌آموز نمی‌تواند درسهایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است مجدداً انتخاب کند.^۱

ماده ۹- دانش‌آموز در هر نیم سال می‌تواند حداقل ۸ واحد و حداکثر ۱۷ واحد درسی، که حداقل ۸ واحد آن به صورت حضوری باشد و در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد درسی را اعم از حضوری و غیرحضوری با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند.^۲

تبصره ۱- دانش‌آموز در آخرین نیم سال یا دوره تابستانی^۳ می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر ۴ واحد) علاوه بر سقف واحدهای درسی انتخاب نماید.

تبصره ۲- چنانچه در آخرین نیم سال تحصیلی تعداد واحدهای حضوری باقیمانده دانش‌آموز به کمتر از ۸ واحد برسد ادامه تحصیل وی در آن نیم سال بلامانع است.

تبصره ۳- چنانچه تعداد واحدهای باقیمانده دانش‌آموز در آخرین نیم سال تحصیلی به کمتر از ۸ واحد اعم از حضوری و غیرحضوری برسد ادامه تحصیل وی در آن نیم سال بلامانع است. استفاده از این تبصره برای دانش‌آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌نماید صرفاً یکبار مجاز است.

تبصره ۴- در شاخه کاردانش برای محاسبه تعداد واحدهای اخذ شده در هر نیم سال یا دوره تابستانی آن دسته از استانداردهای مهارت که آموزش آن بیش از یک نیم سال تحصیلی به طول می‌انجامد تعداد واحدهای استاندارد مهارت موردنظر براساس ساعات آموزش آن در هر نیم سال، تعیین و در برگ انتخاب واحد دانش‌آموز ثبت می‌شود و نمره آن استاندارد مهارت در نیم سال یا دوره تابستانی که آزمون آن انجام یافته و منجر به صدور گواهی‌نامه مهارت گردیده ثبت خواهد شد.

تبصره ۵- گواهی‌نامه مهارتی که دانش‌آموز شاخه کاردانش رأساً جهت اخذ آن اقدام نموده است مشروط برآنکه مشخصات آن در جدول مواد درسی رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پذیرفته می‌شود و تعداد واحدهای آن در سقف تعداد واحدهای مجاز نیم سال یا دوره تابستانی که گواهی‌نامه مهارتی را به واحد آموزشی ارائه می‌دهد محاسبه نمی‌شود.

تبصره ۶- دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران در هر نیم سال یا دوره تابستانی با تأیید شورای مدرسه می‌تواند یک عنوان درسی (حداکثر ۴ واحد) و در آخرین نیم سال یا دوره تابستانی تحصیل، تا دو عنوان درسی (حداکثر ۸ واحد) بیش از سقف واحدهای مجاز انتخاب کند.

تبصره ۷- چنانچه معدل دوره تابستانی یا نیم سال قبل دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران ۱۸ و بالاتر باشد در نیم سال یا دوره تابستانی بعد با تأیید شورای مدرسه می‌تواند حداکثر تا ۲۵ واحد درسی در نیم سال یا ۱۲ واحد درسی در دوره تابستانی انتخاب کند.

ماده ۱۰- با دانش‌آموزی که در طول نیم سال تحصیلی غیبت می‌کند برابر آیین‌نامه انضباطی رفتار خواهد شد.

۱-۱۰- در شاخه‌های کاردانش و فنی و حرفه‌ای دانش‌آموزی که حسب مورد برای مهارت آموزی، کارورزی، کارآموزی به مراکز خارج از واحدهای آموزشی معرفی می‌شود برابر برنامه تنظیمی ملزم به رعایت مفاد این ماده می‌باشد.

ماده ۱۱- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموز برابر شیوه‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزشی تهیه و به تأیید کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید برعهده شورای مدرسه می‌باشد.

ماده ۱۲- درس‌های دوره متوسطه براساس اهداف و ماهیت آن‌ها به شرح زیر تقسیم می‌شود.

۱- به استناد مصوبه سید و چهارمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۲/۵/۲۸ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۵۴۱۶/۹ تاریخ ۸۳/۶/۸ «نمره قبولی درسی که امتحان آن (در رشته قبل) به صورت داخلی برگزار شده برای دانش‌آموزی که در امتحان تغییر رشته شرکت کرده و شرایط رشته جدید را احراز نموده است قابل پذیرش بوده، لیکن نمره پایانی آن درس در احتساب معدل کتبی قابل اعمال نخواهد بود.

۲- به استناد مصوبه سید و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۲/۹/۳ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۷۲۶۷/۹ تاریخ ۸۲/۹/۵ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش مقرر می‌دارد:

- استفاده همزمان از مفاد تبصره ۱ و ۵ ماده ۹ آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور منوط به ارائه گواهی‌نامه مهارت موضوع تبصره ۵ ماده فوق در زمان مقرر انتخاب واحد نیمسال یا دوره تابستانی مربوط می‌باشد.

- استفاده از مفاد تبصره ۱ ماده ۹ آیین‌نامه آموزشی دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور برای دانش‌آموزی که قبلاً استاندارد مهارت مربوط را انتخاب و موفق به کسب نصاب قبولی در آزمون استاندارد مهارت رشته تحصیلی مربوط نشده باشد، در صورتی امکان‌پذیر است که آن نیمسال یا دوره تابستانی با احتساب واحدهای استاندارد مهارت و واحدهای انتخاب شده آخرین نیمسال یا دوره تابستانی دانش‌آموز تلقی شود.

۳- نیمسال یا دوره تابستانی که دانش‌آموز باقیمانده واحدهای درسی خود را انتخاب می‌نماید آخرین نیمسال یا دوره تابستانی محسوب می‌شود.

۱-۱۲-۱ **درس‌های عمومی:** درسهایی است که آموختن آن‌ها برای ارتقا بینش علمی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی دانش‌آموز دوره متوسطه ضرورت دارد. آن دسته از درسهای عمومی که در تمام شاخه‌های متوسطه با محتوای یکسان ارائه می‌شود درسهای مشترک نامیده می‌شود.

۱۲-۲ **درس‌های اختصاصی:** درسهایی است که دانش‌آموز با گذراندن آن‌ها پایه عملی یا علمی مناسبی برای ورود به بازار کار و اشتغال یا ادامه تحصیل در سطوح عالی‌تر در یک رشته یا گرایش خاص را کسب می‌کند.

۱۲-۳ **درس‌های مهارتی: (استاندارد مهارت):** آن دسته از درسهای اختصاصی شاخه‌کار دانش است که از طریق آن‌ها مهارت‌های حرفه‌ای موردنیاز برای اشتغال به یک کار مفید به صورت نظری و عملی براساس استانداردهای مهارتی مربوط آموزش داده می‌شود.

۱۲-۴ **درس‌های انتخابی:** درسهایی است که با توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموز به منظور پرورش علایق و استعدادها و یا رفع نیازهای آموزشی وی از بین مجموعه‌ای از درسهای فعالیت محور (درسهایی که بر فعالیت دانش‌آموز تأکید دارد) برابر شیوه‌نامه مربوط انتخاب می‌کند. درسهای انتخابی مشتمل بر موارد ذیل است:

۱۲-۴-۱ **درس‌های پرورشی:** درسهایی است که به منظور تعمیق باورهای دینی، رشد فضائل اخلاقی، تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی و رشد استعدادهای هنری، با توجه به استعداد و علائق دانش‌آموز به صورت فعالیت‌های خاص و مطابق با شیوه‌نامه مربوط ارائه می‌شود.

۱۲-۴-۲ **درس‌های جبرانی:** درسهایی است که به منظور جبران ضعف درسی دانش‌آموز و کاهش افت تحصیلی، با رعایت سرفصل درسهای مربوط ارائه می‌شود.

۱۲-۴-۳ **درس‌های تکمیلی:** درسهایی است که به منظور توسعه و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموز و بارعایت سرفصل درس مربوط، ارائه می‌شود.

۱۲-۵ **درس‌های تکمیل مهارت:** درسهایی است که به منظور افزایش سطح اطلاعات و مهارت‌های موردنیاز برای ورود به محیط کار صرفاً به دانش‌آموز شاخه‌کار دانش ارائه می‌شود.

۱۲-۶ **درس‌های اختیاری:** درسهایی است که به تعداد واحدهای موردنیاز هر یک از رشته‌های شاخه‌کار دانش متناسب با ماهیت و هدفهای هر رشته یا گروه و برحسب شرایط و مقتضیات منطقه آموزشی برابر ضوابط مربوط به دانش‌آموز شاخه‌کار دانش ارائه می‌شود.

فصل سوم - مقررات ثبت‌نام دانش‌آموز

ماده ۱۳- ثبت‌نام و انتخاب واحد با حضور دانش‌آموز انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که به دلیل بیماری یا علل دیگر نمی‌تواند جهت ثبت‌نام در واحد آموزشی حضور یابد باید امور ثبت‌نام و انتخاب واحد وی در موعد مقرر توسط ولی یا فرد دیگری به نمایندگی از دانش‌آموز انجام شود.

تبصره ۲- ثبت‌نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیرمشمول که ترک تحصیل داشته است با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

ماده ۱۴- ثبت‌نام و تحصیل دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان به تفکیک جنسیت صورت می‌گیرد.

تبصره - واحدهای آموزشی ایثارگران پسرانه با اخذ مجوز اداره کل آموزش و پرورش استان می‌توانند نسبت به ثبت نام دانش‌آموزان دختر ایثارگر اقدام کنند و آن‌ها را برای گذراندن دروس به صورت حضوری یا غیرحضوری به عنوان دانش‌آموز میهمان به واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی دخترانه معرفی کنند.

ماده ۱۵- ثبت‌نام و انتخاب واحد دانش‌آموزان در واحدهای آموزشی بزرگسالان دو هفته قبل از شروع نیم سالهای اول، دوم و دوره تابستانی آغاز و تا شروع نیم سال یا دوره تابستانی ادامه می‌یابد.

تبصره - ثبت‌نام پس از شروع هر نیم سال تحصیلی یا دوره تابستانی از افرادی که عذرموّجه داشته‌اند با ارائه مدارک معتبر و تشخیص و صدور معرفی‌نامه توسط کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل مجاز خواهد بود.

ماده ۱۶- شرایط سنی ثبت‌نام در واحدهای آموزشی بزرگسالان به شرح زیر خواهد بود.

۱- حداقل سن تحصیل در واحدهای آموزشی بزرگسالان ۱۶ سال تمام است.

تبصره ۱- در شرایط خاص با مجوز کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش محل بصورت موردی می‌توان از دانش‌آموزی که حداقل شرط سنی را ندارد، در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام نمود.

تبصره ۲- دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی دوره روزانه را از دست می‌دهند و مردودین پایه اول متوسطه با هر سنی می‌توانند در مدارس بزرگسالان ثبت‌نام کنند.

تبصره ۳- دانش‌آموز پایه اول واحدهای آموزشی ایثارگران صرفاً چنانچه شرایط تحصیل در واحدهای آموزشی روزانه را از دست بدهد، مجاز به ثبت نام در واحد آموزشی ایثارگران می‌باشد.

۱- علاوه بر درسهای مذکور، درسهای کارگاه خوداتکایی، برنامه‌ریزی تحصیلی شغلی، آشنایی با مقدمات پژوهش علمی، هنر (۱) نیز به عنوان درس انتخابی ارائه می‌شود.

۲- حداکثر سن برای دانش آموز ذکور که از معافیت تحصیلی استفاده می کند با رعایت سایر شرایط و ضوابط در این واحدهای آموزشی ۲۴ سال تمام می باشد. این قبیل افراد چنانچه در طول نیم سال تحصیلی و یا دوره تابستانی به سن ۲۴ سال تمام برسند اجازه ثبت نام در آن نیم سال یا دوره تابستانی را ندارند و برای سایر دانش آموزان محدودیت حداکثر سن وجود ندارد.

تبصره - دانش آموز ذکور واحدهای آموزشی ایثارگران می تواند در حین انجام خدمت و وظیفه عمومی با رعایت سایر شرایط در مدارس ایثارگران ثبت نام و باقیمانده دروس خود را انتخاب کند، تحویل گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه به وی منوط به ارائه گواهی پایان خدمت می باشد.

مدارک ثبت نام:

ماده ۱۷- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش آموز به شرح زیر است:

الف) تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داشته باشد و در صورت وجود تغییرات و اصلاحات در شناسنامه تصویر صفحه آخر نیز ضروری است و لازم است شناسنامه دانش آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است عکس دار باشد.

ب) عکس به تعداد مورد نیاز

ج) گواهی نامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی یا گواهی موقت قبولی سال سوم دوره راهنمایی برای دانش آموز پایه اول

د) توصیه نامه دوره راهنمایی تحصیلی یا نمونه^۱ برگ ویژه جایگزین آن

ه) کارنامه سال یا سالهای قبل دوره متوسطه و نمونه برگ شماره یک هدایت تحصیلی

و) کارنامه های تطبیق برای دانش آموز تطبیقی

ز) برای دانش آموز ذکور که به سن مشمولیت رسیده است و از معافیت تحصیلی برخوردار نمی باشد ارائه تصویر مدارک معتبر در خصوص وضعیت نظام وظیفه (کارت پایان خدمت یا معافیت از خدمت نظام وظیفه یا ...) که با اصل آن مطابقت داشته باشد، الزامی است.

ح) ارائه گواهی ایثارگری از ستاد امور ایثارگران منطقه مربوط، برای دانش آموز ایثارگر که قصد ثبت نام در واحدهای آموزشی ایثارگران را دارد.

ط) برای دانش آموزان استثنایی که در مدارس عادی ثبت نام می کنند ارائه معرفی نامه از واحد آموزشی استثنایی مبدأ یا مدیریت/ اداره آموزش و پرورش استثنایی استان مبنی بر نوع و میزان معلولیت ضروری است.

تبصره - آزادگان و جانبازان ۷۰٪ به بالا که برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش می توانند بدون داشتن مدرک تحصیلی پایه های پائین تر در امتحانات دروس سال سوم شرکت نمایند، نیازی به ارائه مدرک تحصیلی سنوات قبل را ندارند.

ماده ۱۸- اتباع بیگانه و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان دیگر کشورها برای ثبت نام باید پروانه اقامت معتبر، دفترچه پناهندگی و سایر مدارکی که توسط مراجع ذی ربط تعیین می شود را ارائه دهند.

شرایط تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه

ماده ۱۹- دانش آموز پسر از اول فروردین ماه سالی که در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می شود مشمول نظام وظیفه شناخته می شود.

ماده ۲۰- ملاک رسیدگی به وضع مشمولیت دانش آموز تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه وی است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود لیکن برای دانش آموزی که شناسنامه اولیه وی به حکم دادگاه باطل شده باشد شناسنامه جدید ملاک قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۱- چنانچه دانش آموزی پس از ثبت نام، از ابتدا و یا در طول نیم سال تحصیلی با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان نیم سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درسها شرکت نکند برای دانش آموز وقفه تحصیلی منظور خواهد شد. وقفه تحصیلی ترک تحصیل تلقی نمی شود. تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده با مدیر واحد آموزشی است.

ماده ۲۲- دانش آموز مشمول نظام وظیفه که سه ماه و بیشتر بطور متوالی غیبت غیرموجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشد بعنوان ترک تحصیل از واحد آموزشی اخراج می شود. مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل وی را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش به حوزه های نظام وظیفه محل اعلام کند.

۱-۲۲- چنانچه دانش آموز واجد شرایط در موعد مقرر در واحد آموزشی ثبت نام نکند مدیر واحد آموزشی موظف است برابر مفاد این ماده ترک تحصیل دانش آموز را اعلام کند.

۲-۲۲- در شاخه کاردانش دانش آموز مشمول نظام وظیفه که برای گذراندن استاندارد مهارتی (درسهای مهارتی) به مراکز آموزشی خارج از آموزش و پرورش مراجعه می کند در صورتی که ابتدا با رعایت مقررات مربوط در یکی از واحدهای آموزشی بزرگسال کاردانش ثبت نام کرده و با دریافت معرفی نامه از واحد آموزشی مذکور به یکی از مراکز آموزش مهارتی خارج از آموزش و پرورش مراجعه کند از معافیت تحصیلی برخوردار می باشد.

ماده ۲۳- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه) از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می شود.

ماده ۲۴- ثبت نام و تحصیل دانش آموز مشمول که ترک تحصیل داشته است مجاز نیست و صرفاً در صورت رفع ممنوعیت قانونی از نظر نظام وظیفه عمومی ادامه تحصیل وی بلامانع است.

۱- براساس نظر فرهنگستان کلمه نمونه برگ معادل فارسی کلمه فرم (Form) می باشد.

تبصره - دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان نیم سال یا دوره تابستانی باشد می‌تواند با رعایت سایر شرایط در آن نیم سال یا دوره تابستانی ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۲۵- مدیر واحد آموزشی پسرانه باید مشخصات کلیه دانش‌آموزان مشمول نظام وظیفه را که به تحصیل اشتغال دارند بطور انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار برای استفاده از معافیت تحصیلی برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش مربوط به حوزه‌های نظام وظیفه محل اعلام کند (این موضوع شامل دانش‌آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می‌شود).

تبصره - برای دانش‌آموز مشمول که بدون ترک تحصیل و برابر مقررات دوره روزانه به دوره بزرگسالان انتقال می‌یابد در صورتی که اشتغال به تحصیل وی قبلاً به نظام وظیفه اعلام شده باشد نیازی به اخذ معافیت تحصیلی مجدد نیست.

ماده ۲۶- مدیر واحد آموزشی موظف است مراتب ترک تحصیل و فراغت از تحصیل دانش‌آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق اداره آموزش و پرورش متبوع به حوزه‌های نظام وظیفه اعلام کند.

ماده ۲۷- دانش‌آموزان اتباع بیگانه که برابر مقررات در واحدهای آموزشی ایرانی تحصیل می‌کنند مشمول قانون وظیفه عمومی نمی‌باشند.

انتقال و سایر موارد ثبت‌نام

ماده ۲۸- انتقال دانش‌آموز در طول نیم سال یادوره تابستانی از یک واحد آموزشی بزرگسالان به یکی دیگر از واحدهای آموزشی بزرگسالان با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی هر نیم سال یا دوره تابستانی بلامانع است در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به آزمونهای طول نیم سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز باید پس از تأیید واحد آموزشی مبدأ (امضاء مدیر و مهر)، به موقع و قبل از شروع امتحانات پایانی به واحد آموزشی مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو واحد آموزشی مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

ماده ۲۹- کلیه دروسهای دانش‌آموز قبول شده پایه اول دوره روزانه که به واحد آموزشی بزرگسالان منتقل می‌شود از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۰- درسهایی که دانش‌آموز مردود شده پایه اول متوسطه نمره قبولی کسب کرده است در صورت انتقال به واحد آموزشی بزرگسالان و یا تحصیل بصورت داوطلب آزاد از وی پذیرفته می‌شود.

ماده ۳۱- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان یا داوطلب آزاد متقاضی ورود به پایه‌های دوم یا سوم دوره روزانه، در صورتی که کلیه دروسهای پایه اول یا پایه‌های اول و دوم را برابر جداول دروسهای دوره روزانه قبل از آغاز هر سال تحصیلی با موفقیت گذرانده باشد با رعایت شرط سنی و سایر ضوابط می‌تواند به دوره روزانه منتقل شود.

این قبیل افراد پس از انتقال به دوره روزانه موظف اند کلیه دروسهای پایه تحصیلی مربوط را انتخاب کنند و چنانچه برخی از دروسهای این پایه را در واحدهای آموزشی بزرگسالان گذرانده باشند آن دروسها از آنان پذیرفته نمی‌شود.

ماده ۳۲- مدیر واحد آموزشی باید کلیه مدارک دانش‌آموزی که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است را حداکثر تا دو هفته پس از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی بصورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند. مدیر واحد آموزشی مبدأ بلافاصله پس از وصول درخواست باید، کلیه مدارک تحصیلی دانش‌آموز منتقل شده خود را برابر مقررات به واحد آموزشی مقصد ارسال کند.

ماده ۳۳- چنانچه مدارک تحصیلی دانش‌آموز در موعد مقرر در واحد آموزشی مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقی ایجاد و یا از وی حقی تضييع شود مسئولیت ناشی از آن حسب مورد به عهده مدیر واحد آموزشی مبدأ یا مقصد می‌باشد.

ماده ۳۴- مدیر واحد آموزشی باید در اولین فرصت پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان از جمله دانش‌آموزان جدید خود را مورد رسیدگی قرار دهد و در صورت مشاهده نقص پرونده حداکثر تا یک‌ماه پس از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی درصد رفع نقص برآید و چنانچه دانش‌آموزی برخلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده باشد و یا در درسهایی قبول اعلام شده باشد نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی اقدام کند. لیکن چنانچه بعد از موعد مذکور موارد نقص پرونده مشاهده شود لازم است پرونده دانش‌آموز مربوط، برابر مقررات جهت اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۳۵- دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر یک‌ماه پس از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی باید تکمیل و توسط مدیر واحد آموزشی و نظارت اداره آموزش و پرورش مربوط برابر مقررات مسدود شود.

ماده ۳۶- چنانچه برخی از واحدهای درسی دانش‌آموز در واحد آموزشی بزرگسالان محل تحصیل وی ارائه نشود و یا دانش‌آموز به دلایل مختلف قادر به انتخاب آن واحدهای درسی نباشد می‌تواند به‌عنوان دانش‌آموز میهمان به سایر واحدهای آموزشی بزرگسالان معرفی شود. شیوه‌نامه اجرائی مربوط توسط دفاتر ذی ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره - در شاخه کاردانش واحدهای آموزشی غیرانتفاعی مجاز به میهمان نمودن دانش‌آموز در دروسهای مهارتی و تکمیل مهارت نمی‌باشند.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

ماده ۳۷- ارزشیابی، داوری و قضاوت در مورد آموخته‌ها و سنجش تغییر رفتار دانش‌آموز در جهت نیل به هدفهای آموزشی و پرورشی است که از طریق سنجش و اندازه‌گیری حاصل می‌شود. ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری است و در موقعیت‌های مختلف و متعدد انجام می‌گیرد.

ماده ۳۸- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی، تکوینی و پایانی و با اهداف مشخص شده ذیل به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرایند یاددهی - یادگیری و جبران نارسائی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس - تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرایند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرایند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدفهای آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۳۹- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمونهای کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست و آرسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر نیم سال تحصیلی و دوره تابستانی تعیین و منظور می‌شود.

ماده ۴۰- ارزشیابی پایانی در پایان هر نیم سال تحصیلی یا دوره تابستانی از تمام محتوای مواد درسی انجام می‌شود.

ماده ۴۱- ارزشیابی از درسها به صورت تک درس و مستقل می‌باشد و شرایط قبولی در یک ماده درسی ارتباطی به سایر درسها ندارد.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد (درسهای مهارتی) توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و قبولی در هر دو بخش آن منجر به صدور گواهی‌نامه استاندارد مهارت مربوط توسط دستگاه ذی ربط می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه فنی و حرفه‌ای شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی توسط دفتر ستادی مربوط تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی از کلیه محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط بعمل می‌آید. و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخشهای نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درسهای مهارتی) نمره قبولی کسب کند این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر معتبر خواهد بود.

ماده ۴۲- ارزشیابی درسهای انتخابی بصورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در طول هر نیم سال یا دوره تابستانی انجام می‌شود و ارزشیابی پایانی ندارد و لازم است نمرات دانش‌آموز در این درسها یک هفته قبل از شروع امتحان پایان نیم سال یا دوره تابستانی به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

تبصره ۱- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان در صورت تمایل می‌تواند به جای درسهای تربیت بدنی و درسهای انتخابی از درسهای سایر رشته‌ها با رعایت پیش‌نیاز و سایر ضوابط معادل تعداد واحدهای درس یا درسهای مربوط، درسهای را انتخاب کند و بگذراند. نصاب قبولی و شیوه ارزشیابی از این درسها همانند ضوابط درسهای مذکور در رشته مربوط می‌باشد.

تبصره ۲- دانش‌آموز واحد آموزشی بزرگسالان از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف بوده و نمره بخش نظری به عنوان نمره این درس منظور خواهد شد.

تبصره ۳- چنانچه دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران، گواهی گذراندن آموزش نظامی را ارائه دهد، درس آمادگی دفاعی از وی (به صورت ضربدری) پذیرفته می‌شود.

ماده ۴۳- برنامه امتحانات پایانی غیرنهایی نیم سال اول، نیم سال دوم و دوره تابستانی توسط واحد آموزشی ذی ربط با عنایت به تقویم اجرایی تنظیم و امتحانات با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی و زیر نظر مدیر انجام می‌شود. برنامه امتحانات داخلی باید توسط واحد آموزشی تنظیم و قبل از شروع هر نیم سال یا دوره تابستانی اعلام شود. طرح سؤاها (بجز امتحانات نهایی و هماهنگ) برعهده معلمان مربوط می‌باشد.

تبصره ۱- اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه می‌توانند در امتحانات پایان نیم سال یا دوره تابستانی، یک یا دو ماده درسی را به صورت هماهنگ برگزار کنند.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت توسط اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت براساس موافقتنامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط انجام خواهد شد.

ماده ۴۴- اوراق امتحانات پایانی غیرنهایی نیم سالهای اول و دوم و دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط زیر نظر مدیر واحد آموزشی در محل واحد آموزشی تصحیح شود.

تبصره ۱- مدیر واحد آموزشی می تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل واحد آموزشی، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط ظرف مدت ۵ روز پس از انجام امتحان هر درس اوراق امتحانی را به هر علتی تصحیح نکند مدیر واحد آموزشی ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع باید به تشخیص خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

تبصره ۳- در صورت انتقال معلم، اوراق امتحانات داخلی دانش آموزان بنابه تشخیص مدیر توسط یکی از معلمان رشته مربوط تصحیح می شود.

ماده ۴۵- نمرات ارزشیابی تکوینی دو هفته قبل از شروع امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از انجام امتحانات هر درس در آن نیم سال یا دوره تابستانی باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضاء و درج تاریخ به دفتر واحد آموزشی تحویل شود.

تبصره - نمرات ارزشیابی مستمر باید در طول هر نیم سال یا دوره تابستانی و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش آموز برسد.

ماده ۴۶- امتحانات پایانی نیم سال اول و دوم و دوره تابستانی درسهایی از پایه سوم متوسطه (برابر جدول پیوست) به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤالیهای هماهنگ که به وسیله اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و طرح می شود زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه مربوط معین می شود، برگزار می شود.

تبصره ۱- اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی برنامه امتحانات نهایی و هماهنگ را قبل از آغاز هر نیم سال یا دوره تابستانی تنظیم و ابلاغ می کند.

تبصره ۲- ادارات کل آموزش و پرورش استان ها و اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور ملزم به همکاری با اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی می باشند.

تبصره ۳- معلمی که درسهای مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می کند موظف است حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می شود، به حوزه های تصحیح مراجعه کند و حداقل به تعداد دانش آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق الزحمه اقدام کند. در صورتی که معلمی نسبت به تصحیح اوراق اقدام نکند موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به اداره آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نمرات امتحانات نهایی حداکثر یک هفته پس از برگزاری آخرین امتحان باید از سوی رئیس حوزه تصحیح به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه به واحد آموزشی محل تحصیل دانش آموز اعلام شود.

تبصره ۵ - سئوال های امتحانات نهایی در مواد درسی عربی (۳)، زبان خارجی (۳)، تعلیمات دینی و قرآن (۳) برای دانش آموزان ناشنوا توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با استفاده از دبیران واجد شرایط به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه ریزی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در اختیار حوزه های امتحانی آنان قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۷- مدیر واحد آموزشی موظف است فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن را بصورت امتحان نهایی بگذرانند به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی هر نیم سال یا دوره تابستانی آن درسهای نمونه ای که از سوی اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی اعلام می شود تنظیم کند و تا یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیم سال و یا دوره تابستانی به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

تبصره ۱- مدیر واحد آموزشی شاخه کاردانش که در آن واحد آموزشی استاندارد مهارت آموزش داده می شود موظف است فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت مطابق برگ های نمونه تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد مهارت به اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه تحویل دهد. اداره آموزش و پرورش نیز باید درخواستهای مربوط به انجام آزمونهای مهارت را حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کند و اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت فهرست مشخصات دانش آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت ارسال کند.

تبصره ۲- امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی درسهای غیرنهایی توسط واحد آموزشی و درسهای نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می شوند قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در واحد آموزشی برگزار می شود.

تبصره ۳- در شاخه کاردانش چنانچه دانش آموز گواهی نامه مهارت ارائه دهد پذیرش این قبیل گواهی نامه های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آن ها در رشته مهارتی مربوط تعریف شده باشد پس از تأیید مرجع صادرکننده گواهی نامه، به میزان واحدهای تعیین شده با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۸- نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی های مستمر دانش آموز در هر درس از صفر تا بیست است.

تبصره - در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درسهای مهارتی) قبل از ثبت به تفکیک بخش نظری و عملی بر مبنای صفر تا بیست محاسبه می شود.

ماده ۴۹- نمره هر درس در هر نیم سال یا دوره تابستانی از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار بشرح جدول زیر بدست می‌آید.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی‌ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره ۱- برای درسهای غیرحضوری و همچنین استاندارد مهارت در شاخه کاردانش نمره ارزشیابی پایانی (برمبنای صفر تا بیست) به عنوان نمره درس منظور می‌شود.

تبصره ۲- نمره درسهایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن نیم سال یا دوره تابستانی دانش‌آموز است و ارزشیابی پایانی ندارد برمبنای ارزشیابی مستمر از فعالیت دانش‌آموز توسط معلم مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۳- در محاسبه نمره درس با ضرایب فوق‌الذکر عدد اعشاری نمرات به شرح ذیل تغییر می‌یابد و در برگ ریزنمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵

۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰

۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵

۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۵۰- برای سنجش مهارت عملی، آزمون عملی و برای سنجش مهارت گفتاری آزمون شفاهی بعمل می‌آید.

ماده ۵۱- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور برعهده معاونت آموزشی (اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی) می‌باشد.

ماده ۵۲- مسئولیت حسن اجرای امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج برعهده مدیر واحد آموزشی است و اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه / ناحیه، اداره کل آموزش و پرورش استان و اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدیدنظر قرار دهند. در صورتیکه در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد، آخرین نمره ملاک عمل خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره - در صورتی که بازبینی اوراق امتحانات پایان نیم سال اول پس از فروردین‌ماه و اوراق امتحانات پایان نیم سال دوم و دوره تابستانی هر سال پس از آبان‌ماه انجام شود و نمره دانش‌آموزی تغییر یابد مراتب برای تصمیم‌گیری به کمیسیون معین ارجاع می‌شود.

ماده ۵۳- نتیجه امتحانات حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نیم سال یا دوره تابستانی کتباً توسط مدیر واحد آموزشی به دانش‌آموز اعلام می‌شود.

ماده ۵۴- مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی هر نیم سال یا دوره تابستانی (اعم از نهایی و غیرنهایی) حداکثر ۳ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نیم سال یا دوره تابستانی می‌باشد. در امتحانات داخلی مدیر واحد آموزشی موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار مصحح مربوط و یا به تشخیص خود، در اختیار مصحح مربوط و یکنفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدیدنظر شده با امضاء مصحح مربوط و یا مصحح مربوط و تجدیدنظر کننده حسب مورد تعیین می‌شود. در صورت اختلاف نظر، رای معلم سوم واجد شرط قطعی و لازم‌الاجرا است. در امتحانات نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف می‌باشد اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

تبصره - نمرات درسهای عملی (غیرکتبی) و کارگاهی و بخش عملی استاندارد مهارت و درسهای شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشند و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۵۵- اوراق امتحانات پایانی نیم سال اول و دوم و دوره تابستانی درسهای غیرنهایی به مدت شش ماه در واحد آموزشی و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگه داری و سپس برابر مقررات محو می‌شود ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در واحد آموزشی و اداره مربوط حسب مورد نگه داری می‌شود.

تبصره ۱- در شاخه کاردانش فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی همانند ریزنمرات سایر دروسها در دو نسخه صحافی شده که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در واحد آموزشی به طور دائم نگه داری می‌شود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش ثبت نمرات آن دسته از گواهی‌نامه‌های مهارتی که دانش‌آموز رأساً نسبت به ارائه آن‌ها اقدام می‌کند منوط به دریافت تأییدیه گواهی‌نامه مهارت از دستگاه متولی مربوط خواهد بود. تأییدیه‌های مذکور باید صحافی و در واحد آموزشی بطور دائم نگه داری شود.

ماده ۵۶- در هر نیم سال تحصیلی به هر دانش‌آموز براساس رعایت موازین اسلامی، رفتار، اخلاق، رعایت اصول بهداشت و نظافت شخصی، وضعیت حضور و غیاب، رعایت مقررات واحد آموزشی و حفظ اموال آن و گزارش رسیده از سوی معلمان و مربیان و با رعایت آئین‌نامه انضباطی توسط مدیر و معاون یا معاونان واحد آموزشی یک نمره انضباط تعیین و در برگ ریزنمرات مربوط ثبت و با امضاء مدیر تسلیم دفتر واحد آموزشی می‌شود.

تبصره ۱- نمره انضباط در احتساب معدل هر نیم سال معادل یک واحد درسی منظور می‌شود همچنین برای محاسبه معدل کل به تعداد نیم سالهای تحصیلی دانش‌آموز نمرات انضباط وی لحاظ می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط در محاسبه ۹۶ واحد درسی در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

تبصره ۴- در واحدهای آموزشی ایثارگران برای دوره تابستانی نیز برای دانش‌آموز نمره انضباط معادل یک واحد درسی منظور می‌شود و در محاسبه معدل کل، تعداد واحدهای انضباط نیم سال های تحصیلی و دوره های تابستانی نیز لحاظ می‌شود.

ماده ۵۷- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزشی تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸- دفتر امتحانات در هر سال تحصیلی باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه سال بعد تنظیم شود و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

ماده ۵۹- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد می‌تواند از منشی معتمدی که از طرف مدیر واحد آموزشی برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود، استفاده کند.

ماده ۶۰- برای دانش‌آموز دارای نقص عضو و یا بیماری مؤثر مانع بر شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی، مدیر واحد آموزشی یا رئیس حوزه اجرا تسهیلاتی متناسب با نقص عضو و یا بیماری او فراهم می‌کند. در صورت لزوم از امتحانات آن بخش از درس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشد، معاف می‌شود و سهم نمره مربوط به این بخش به سایر بخشها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- برای دانش‌آموز موضوع این ماده که درس تربیت بدنی را انتخاب کرده است باید امتحان عملی متناسب با توانائی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت پرورشی و تربیت‌بدنی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درسهای تخصصی رشته مربوط نیستند ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

ماده ۶۱- دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های خاص وزارت آموزش و پرورش با سوالهای امتحانی خاص اقلیت دینی مربوط ارزشیابی می‌شود و این نمره جایگزین نمره (درس دینی و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۶۲- با متخلف یا متخلفان در امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری حسب مورد رفتار خواهد شد.

ماده ۶۳- شرط قبولی در هر درس بشرح ذیل می‌باشد:

الف - در درسهایی که امتحان پایانی داخلی (غیر نهایی) دارند نمره درس کمتر از نصاب قبولی نباشد.

ب - در درسهایی که امتحان نهایی دارند علاوه بر کسب نمره ۷ در امتحان نهایی نمره آن درس در پایان نیم سال یا دوره تابستانی نیز کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره ۱- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و علمیات میدانی و برخی از درسهای اختصاصی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است (عناوین درسهای اختصاصی توسط دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزشهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش تعیین و از سوی معاونت آموزشی اعلام می‌شود) و در شاخه کاردانش نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت تعیین می‌شود.

تبصره ۲- برای درسهایی که امتحان پایانی نهایی دارند و بصورت غیرحضوری ارائه می‌شوند ملاک، کسب نصاب قبولی در امتحان نهایی می‌باشد.

ماده ۶۴- چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم سال و یا دوره تابستانی یک یا چند درس (اعم از نهایی یا غیرنهایی) غیبت غیرموجه داشته باشد نمره ارزشیابی پایانی او در آن نیم سال یا دوره تابستانی در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین

مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره ارزشیابی پایانی قید شده لیکن در محاسبات کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و نمره درس یا دروسهای موردنظر با لحاظ نمودن نمره مستمر محاسبه خواهد شد.

ماده ۶۵- اگر دانش‌آموزی در امتحانات پایان نیم سال و یا دوره تابستانی یک یا چند درس غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست دانش‌آموز، مدیر واحد آموزشی مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروسهای مربوط با رعایت ضوابط مربوط امتحان بعمل آورد و در غیر اینصورت آن درس یا دروسها از واحدهای انتخابی دانش‌آموز حذف می‌شود.

۱-۶۵- در دروسهایی که امتحان آن‌ها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود سوال دانش‌آموزان مشمول این ماده به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۶۶- چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از دروسهای آن نیم سال یا دوره تابستانی وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا دروسها را انتخاب کند و بصورت نهایی امتحان دهد.

ماده ۶۷- اگر دانش‌آموزی در نیم سال تحصیلی یا دوره تابستانی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای دروسهای موضوع تبصره دو ماده ۴۹) جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۶۸- تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

ماده ۶۹- برای محاسبه معدل دانش‌آموز در هر نیم سال، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز در آن نیم سال برای آن‌ها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) دریافت داشته است تقسیم می‌شود. و برای دوره تابستانی معدل گیری انجام نمی‌شود.

تبصره ۱- در واحدهای آموزشی ایثارگران برای دوره تابستانی نیز معدل محاسبه می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه حداکثر شش نیم سال یا دوره تابستانی (اعم از متوالی یا متناوب) معدل دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران کمتر از ۱۰ بشود مجاز به ادامه تحصیل در واحدهای آموزشی ایثارگران نیست و چنین دانش‌آموزی می‌تواند با رعایت سایر شرایط در واحدهای آموزشی بزرگسالان عادی و یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد.

ماده ۷۰- دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که:

الف) در کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی) قبول شده باشد.
ب) معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد.

تبصره ۱- چنانچه دانش‌آموز از کلیه دروسهای رشته مربوط نمره قبولی کسب کرده باشد و آخرین نمره درس وی در حداکثر دو عنوان درسی (اعم از نهایی و غیرنهایی) ۷ و بیشتر و معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد. آن دسته از دروسهای شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آن‌ها ۱۲ می‌باشد و همچنین استانداردهای مهارت (درسهای مهارتی) و کارورزی شاخه کاردانش مشمول این تبصره نمی‌شود.

تبصره ۲- علاوه بر مفاد تبصره یک چنانچه دانش‌آموز از دروسهایی نمره کمتر از نصاب قبولی کسب کرده باشد ولی برابر مقررات از وی پذیرفته شده باشد و معدل کل وی حداقل ۱۰ باشد نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

تبصره ۳- در صورتی که دانش‌آموز شرط الف را احراز کند لیکن معدل کل وی کمتر از ۱۰ باشد می‌تواند به منظور تأمین شرط بند ب از دروسهایی که نمره وی در آن‌ها کمتر از ۱۲ است یک نیم سال در واحدهای آموزشی بزرگسالان بصورت غیرحضوری و پس از آن به‌عنوان داوطلب آزاد، دروسهایی را انتخاب کند و امتحان دهد چنانچه، کمبود نمره دانش‌آموز، مربوط به دروسهای انتخابی باشد باید به جای آن‌ها از دروسهای سایر رشته‌ها انتخاب کند و امتحان دهد.

تبصره ۴- دانش‌آموز واحدهای آموزشی ایثارگران علاوه بر دروس موضوع تبصره یک این ماده چنانچه از یکی از دروسی که نصاب قبولی آن‌ها ۱۰ می‌باشد نمره کمتر از ۱۰ کسب کند نیز فارغ‌التحصیل شناخته خواهد شد.

ماده ۷۱- در پایان دوره متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات دروسهایی که امتحان نهایی داده‌اند معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از دروسهای نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد واحدهای دروسهای نهایی تقسیم می‌شود.

۱- به استناد مصوبه جلسه ۲۹۴ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۲/۲/۲ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۶۰۱/۸ تاریخ ۸۲/۲/۲۱ «کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش موافقت می‌کند دانش‌آموزی که از دوره متوسطه روزانه سالی واحدی به دوره متوسطه بزرگسالان منتقل می‌شود کلیه سوابق و نمرات وی به دوره بزرگسالان انتقال یابد و چنانچه در زمان فارغ‌التحصیلی برابر مفاد تبصره ۱ ماده ۷۰ آیین‌نامه آموزشی بزرگسالان حداکثر در دو عنوان درسی آخرین نمره درس وی بین ۷ تا ۱۰ (اعم از دوره روزانه یا بزرگسالان) باشد می‌تواند از مفاد تبصره مذکور استفاده کند.»

ماده ۷۲- برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر مجموع واحدهای این دروس تقسیم می‌شود، در محاسبه معدل کل، نمرات و تعداد واحدهای مربوط به انضباط نیز لحاظ می‌شود.

تبصره ۱- چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز یک یا چند واحد درسی مازاد برحد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد درس های مازاد به عنوان جایگزین دروسهای انتخابی، معاف و اختیاری شاخه کاردانش به نحوی که مجموع واحدهای پذیرفته شده دانش‌آموز ۹۶ واحد و یا حتی الامکان به ۹۶ واحد نزدیکتر باشد از وی پذیرفته می‌شود و مابقی دروسهای گذرانده شده مازاد بر دروسهای رشته مربوط در محاسبه معدل کل دانش‌آموز منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان شاخه کاردانش علاوه بر گواهی‌نامه‌های مهارتی رشته مربوط دارای گواهی‌نامه‌های مهارتی دیگری باشند که مشخصات (عنوان گواهی‌نامه مهارت - شماره استاندارد و مدت آموزش) آن‌ها در مجموعه فهرست رشته‌های مهارتی تعریف شده باشد. پذیرش آن‌ها جهت جایگزینی دروسهای اختیاری و کارورزی با موافقت مدیر واحد آموزشی بلامانع است.

ماده ۷۳- به دانش‌آموزی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره متوسطه در رشته مربوط (حداقل ۹۶ واحد درسی بدون احتساب نمرات انضباط) شود با رعایت سایر ضوابط گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه (دیپلم) اعطا می‌شود.

تبصره - نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش ابلاغ خواهد شد.^۱

فصل پنجم - شیوه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و ضوابط آن

ماده ۷۴- هدایت تحصیلی دانش‌آموز به شاخه / رشته‌های تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه وی و به تناسب امکانات آموزشی مطابق با نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی و رعایت ضوابط ذیل انجام می‌شود.

۷۴-۱- رشته ریاضی فیزیک:

۱-۱-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ریاضی و علوم تجربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۱-۲-۷۴- نمره درس ریاضی (۱) در دوره متوسطه حداقل ۱۲ باشد و درس فیزیک (۱) و آزمایشگاه را با موفقیت (کسب حداقل نمره ۱۰) گذرانده باشد.

۱-۳-۷۴- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۹۶ باشد و یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۴-۲- رشته علوم تجربی:

۱-۲-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از دروسهای ریاضی و علوم تجربی، در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۲-۷۴- در دوره متوسطه دروسهای ریاضی (۱)، شیمی (۱) و آزمایشگاه و علوم زیستی و بهداشت را با موفقیت (کسب نمره حداقل ۱۰) گذرانده باشد و حداقل در یکی از سه درس مذکور نمره حداقل ۱۲ اخذ کرده باشد.

۳-۲-۷۴- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۴-۳- رشته ادبیات و علوم انسانی:

۱-۳-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املاء و انشاء) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۲-۳-۷۴- در دروسهای ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱)، عربی (۱) و مطالعات اجتماعی پایه اول متوسطه نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و نمره درس ادبیات (معدل دروسهای ادبیات فارسی (۱) و زبان فارسی (۱)) حداقل ۱۲ باشد.

۳-۳-۷۴- مجموع نمرات دروسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل دروسهای مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۴-۴- رشته علوم و معارف اسلامی:

۱-۴-۷۴- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور، هر یک از دروسهای ادبیات فارسی (معدل دروسهای فارسی، دستور، املاء و انشاء) و عربی در سه پایه در دوره راهنمایی تحصیلی، بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

^۱ به استناد مصوبه جلسه ۳۷۳ کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۵/۱/۲۳ که طی شماره ۱۲۰/۴۲۹۵/۸ تاریخ ۸۵/۲/۵ ابلاغ شده است برای فارغ‌التحصیلان دوره متوسطه بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور از نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره متوسطه سالی واحدی مصوب جلسه ۲۹۴ کمیسیون معین تاریخ ۸۲/۲/۲ استفاده شود.

۷۴-۴-۲- در درسهای ادبیات فارسی (۱)، زبان فارسی (۱) (که معدل آن ها به عنوان نمره درس ادبیات در نمون برگ ثبت می‌شود)، عربی (۱) و تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره حداقل ۱۰ را کسب کرده باشد و حداقل در یکی از دو درس عربی (۱) یا تعلیمات دینی و قرآن (۱) نمره حداقل ۱۲ اخذ کرده باشد.

۷۴-۴-۳- مجموع نمرات درسهای مرتبط با رشته در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۰۸ باشد یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با رشته از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۴-۵- شاخه فنی و حرفه‌ای:

۷۴-۵-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد یا شهریور هر یک از درسهای ریاضی، علوم تجربی و حرفه و فن در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۷۴-۵-۲- در دوره متوسطه از درس ریاضی (۱) نمره حداقل ۱۰ و از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۲ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۲ باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۷۴-۵-۳- مجموع نمرات درسهای مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول دوره متوسطه باید حداقل ۱۳۲ باشد و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۱۲۰ باشد. یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با شاخه از ۱۲ کمتر نباشد.

۷۴-۶- شاخه کار دانش:

۷۴-۶-۱- مجموع سه نمره پذیرفته شده خرداد و یا شهریور هر یک از درسهای حرفه و فن و هنر، در سه پایه در دوره راهنمایی بدون ضریب کمتر از ۳۰ نباشد.

۷۴-۶-۲- در دوره متوسطه از درس کارگاه خوداتکایی نمره حداقل ۱۰ کسب کرده باشد. چنانچه نمره درس کارگاه خوداتکایی دانش‌آموز کمتر از ۱۰ باشد در هدایت تحصیلی منظور نمی‌شود.

۷۴-۶-۳- مجموع نمرات درسهای مرتبط با شاخه در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز در صورت انتخاب درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۷۰ و در صورت عدم انتخاب یا حذف درس کارگاه خوداتکایی حداقل ۶۰ باشد یا به عبارت دیگر معدل درسهای مرتبط با شاخه از ۱۰ کمتر نباشد.

۷۴-۶-۴- دانش‌آموز برای ورود به برخی از رشته‌های مهارتی در شاخه کار دانش علاوه بر احراز شرایط فوق‌الذکر باید ضوابط خاص رشته (در محدوده درسهای سال اول) را که معاونت آموزشی تعیین می‌کند کسب کند.

تبصره ۱- نمرات دوره راهنمایی دانش‌آموزی که به دلایل موجه نظیر: شرکت در امتحانات جامع دوره راهنمایی، شرکت در امتحان تعیین پایه (موضوع ماده هفتاد آئین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه)، تحصیل در مدارس غیرایرانی خارج از کشور، و بروز حوادثی از قبیل، سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و ... فاقد نمرات پایه‌های اول و دوم و سوم راهنمایی تحصیلی است به شرح ذیل محاسبه می‌شود.

الف - چنانچه نمرات پایه اول یا دوم و یا هر دو پایه دوره راهنمایی موجود نباشد نمرات درسهای مرتبط پایه سوم راهنمایی برای درسهای هم نام پایه‌های مذکور نیز منظور می‌شود و با رعایت سایر ضوابط در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت می‌گردد.

ب - چنانچه نمرات پایه سوم دوره راهنمایی موجود نباشد نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی براساس نمرات درسهای مرتبط پایه اول متوسطه با رعایت سایر ضوابط تنظیم می‌شود.

تبصره ۲- به منظور محاسبه امتیاز در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی معدل هر شاخه یا رشته در عدد پنج ضرب می‌شود.

ماده ۷۵- نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی پس از دو نیم سال تحصیلی برای دانش‌آموزی که بدو در واحد آموزشی بزرگسالان ثبت‌نام کرده است (بدون احتساب امتیاز بررسی‌های مشاوره‌ای) تنظیم می‌شود و پس از تأیید و امضاء آن توسط مسئول ثبت نمرات و مشاور و مدیر واحد آموزشی، در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد.

ماده ۷۶- دانش‌آموزی که در پایان زمان مقرر (پس از دو نیم سال) شرایط ورود به هیچ یک از شاخه‌ها یا رشته‌ها و یا شاخه و رشته دلخواه را کسب نکند و یا شرایط شاخه یا رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی وجود ندارد چنانچه در نیم سالهای بعد مطابق ضوابط ذیل موفق به احراز شرایط شود می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود و ادامه تحصیل دهد.

۷۶-۱- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر مربوط به نداشتن نمره (۱۰) از درس یا درسهای مرتبط متوسطه باشد دانش‌آموز می‌تواند پس از گذراندن آن درس یا درسهای و اخذ نمره ۱۰ و کسب سایر شرایط با صدور نمون برگ مجدد هدایت تحصیلی به شاخه یا رشته مربوط هدایت شود.

۷۶-۲- چنانچه علت عدم احراز شرایط شاخه یا رشته موردنظر بدلیل نداشتن نمره ۱۲ از درس یا درسهای اختصاصی باشد (ویژه رشته‌های شاخه نظری) دانش‌آموز می‌تواند با نظر مشاور در امتحان تعیین رشته درس یا درسهای مربوط شرکت کند و در صورت کسب شرایط به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۲-۷۶- در صورتی که دانش‌آموز شرایط شاخه یا رشته موردنظر را بدلیل عدم کسب حد نصاب (۳۰) از دروسهای مرتبط دوره راهنمایی احراز نکرده باشد به شرط داشتن معدل حداقل ۱۲ از دروسهای مرتبط پایه اول متوسطه و یا کسب آن از طریق امتحان تعیین رشته می‌تواند به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود.

۴-۷۶- چنانچه مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه دانش‌آموز به حد نصاب مقرر نرسد به شرط داشتن معدل حداقل ۱۲ از دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در پایه اول متوسطه می‌تواند با نظر مشاور به شاخه یا رشته موردنظر هدایت شود. چنانچه معدل دروسهای مرتبط پایه اول متوسطه دانش‌آموز ۱۲ نباشد می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درسهایی که شرایط را برای وی فراهم می‌آورد شرکت کند و معدل دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته پایه اول متوسطه و یا معدل دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته (معدل مجموع نمرات دروسهای مرتبط با شاخه یا رشته در دوره راهنمایی و پایه اول متوسطه) را به حداقل ۱۲ برساند.

تبصره - دانش‌آموز متقاضی شاخه کاردانش مشمول بندهای ۳-۷۶ و ۴-۷۶ نمی‌شود و در صورت کسری نمره با نظر مشاور می‌تواند به شاخه مذکور هدایت شود.

۵-۷۶- دانش‌آموز در طول دوره می‌تواند در امتحان تعیین رشته درس یا درسهایی که شرایط را برای وی در شاخه و رشته‌های موردنظر فراهم می‌کند همزمان با امتحانات سایر دروسها شرکت کند.

۶-۷۶- در صورت اجرای بندهای ۲-۷۶، ۳-۷۶، ۴-۷۶ باید توضیحات لازم توسط مشاور در قسمت ملاحظات نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت شود و به تأیید و امضای وی برسد و نمون برگ‌های مربوط عنداللزوم تکمیل شود.

ماده ۷۷- امتحان تعیین رشته مطابق با فصل چهارم این آئین‌نامه برگزار می‌شود و نمره آن همانند امتحانات دروسهای غیرحضور محاسبه می‌شود و در کارنامه تحصیلی و نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی دانش‌آموز (با عنوان تعیین رشته) ثبت شده و تأثیر در معدل نیم سال و معدل کل دانش‌آموز ندارد و صرفاً در هدایت تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. تعداد واحدهای دروسهای تعیین رشته جزء نصاب تعداد واحدهای اخذ شده دانش‌آموز محسوب نمی‌شود.

تبصره - چنانچه دانش‌آموز پایه اول متوسطه دوره روزانه به استناد تبصره‌های ماده ۷۵ آئین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه قبول شده و به دوره بزرگسالان منتقل شده باشد مجاز است در امتحان تعیین رشته دروسهای مذکور نیز شرکت کند.

ماده ۷۸- مشاور باید بطور مستمر و از طرق مختلف اطلاعات لازم را در خصوص رشته‌های تحصیلی، مشاغل مرتبط، سیاستهای توسعه و در اختیار دانش‌آموز قرار دهد و وی را نسبت به انتخاب رشته مناسب راهنمایی کند.

ماده ۷۹- متصدی امور دفتری یا مسئول ثبت نمرات موظف است نمرات دروسهای مرتبط با شاخه‌ها و رشته‌ها را در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی ثبت و امضاء کند. مسئولیت حسن اجرای امر هدایت تحصیلی دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی به عهده مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

ماده ۸۰ - دانش‌آموزی که شاخه یا رشته‌ای را انتخاب کرده است و در آن شاخه یا رشته مشغول ادامه تحصیل می‌باشد و متقاضی تغییر شاخه / رشته است چنانچه شرایط و ضوابط رشته مورد تقاضا را مطابق با آخرین نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی کسب کرده باشد و یا در طول تحصیل کسب کند تغییر رشته وی در طول تحصیل با نظر مشاور و رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۸۱ - در صورت تغییر شاخه / رشته، نمرات دروسهای گذرانده شده دانش‌آموز، چنانچه در جدول دروسهای رشته جدید موجود باشد از وی پذیرفته می‌شود و سایر دروسها حتی الامکان به عنوان دروسهای انتخابی (یا دروسهای اختیاری شاخه کاردانش) منظور می‌شود.

تبصره - درسهایی که از نظر محتوایی با دروسهای رشته جدید تطبیق دارد براساس جدولی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تهیه و اعلام می‌کند به جای دروسهای رشته جدید پذیرفته می‌شود.

ماده ۸۲ - هدایت تحصیلی دانش‌آموزی که از نظامهای قبلی و یا فعلی آموزشی به این نظام منتقل می‌شود پس از تطبیق دروسها براساس آئین‌نامه مربوط انجام خواهد شد.

فصل ششم - ضوابط تحصیل داوطلبان آزاد:

ماده ۸۳ - انتخاب واحد و هدایت تحصیلی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی داوطلبان آزاد براساس مفاد این آئین‌نامه و شیوه‌نامه‌های مربوط و با رعایت مقررات زیر انجام می‌گیرد:

الف) مواد و تبصره‌هایی از این آئین‌نامه که ناظر بر تحصیلات ضمن سال دانش‌آموزان است شامل داوطلبان آزاد نمی‌شود.

ب) نمره انضباط برای داوطلبان آزاد منظور نمی‌شود.

ج) داوطلبان آزاد از گذراندن دروسهای انتخابی و تربیت بدنی معاف هستند لیکن باید معادل دروسهای فوق از دروسهای سایر رشته‌ها انتخاب کرده و بگذرانند.

د) در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای ثبت‌نام و ادامه تحصیل به صورت داوطلب آزاد ضمن رعایت سایر ضوابط صرفاً برای هنرجویان پایه سوم خواهد بود که شرایط ادامه تحصیل در رشته مربوط را در دوره روزانه از دست داده باشند. این

قبیل دانش‌آموزان لازم است قبلاً در آموزشهای درسهای کارگاهی، آزمایشگاهی و عملیات میدانی رشته مربوط شرکت کرده باشند.

ماده ۸۴ - امتحان داوطلبان آزاد در هر منطقه آموزشی در درسهایی برگزار می‌شود که آن درسها در واحدهای آموزشی روزانه و یا بزرگسالان همان منطقه موجود باشد.

ماده ۸۵ - ثبت‌نام و برگزاری امتحانات داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی بزرگسالان دولتی انجام خواهد گرفت و در مناطقی که واحد آموزشی بزرگسالان دایر نمی‌باشد ثبت‌نام آنان در یکی از واحدهای آموزشی روزانه که اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌کند به تفکیک جنسیت انجام خواهد گرفت.

تبصره ۱ - ثبت‌نام داوطلبان آزاد در واحدهای آموزشی غیرانتفاعی و یا وابسته به سایر سازمان ها مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۲ - ثبت نام و امتحان داوطلبان استثنایی (غیر از دروس امتحانات نهایی) در واحدهای روزانه استثنایی بلامانع می باشد.

ماده ۸۶ - دارندگان دیپلم نظام جدید و یا نظام قدیم، در صورت تمایل به اخذ دیپلم مجدد (در رشته غیرمتناظر) در شاخه‌های نظری و یا کاردانش پس از تطبیق درسها می‌توانند کسری درسهای رشته مربوط را همراه داوطلبان آزاد امتحان دهند و بر اساس این آئین‌نامه، موفق به کسب گواهی‌نامه دیپلم در شاخه یا رشته دلخواه شوند.^۱

۱- به استناد مصوبه سیصد و بیست و نهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۸۳/۱۰/۱۶ به شماره ابلاغی ۱۲۰/۸۸۴۰/۹ تاریخ ۸۳/۱۰/۲۸، دیپلمه‌های پنج ساله فنی و حرفه‌ای و سه ساله بهیاری می‌توانند از مزایای این ماده استفاده کنند.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی مشترک و عمومی

پایه اول

نیم سال دوم					نیم سال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	۴+۴	۲+۲	تعلیمات دینی و قرآن (۱)	۱	-	۴	۲	عربی (۱)	۱
-	۴	۲	زبان فارسی (۱)	۲	-	۴	۲	ادبیات فارسی (۱)	۲
-	۶	۲/۵	شیمی (۱) و آزمایشگاه	۳	-	۶	۳	زبان خارجی (۱)	۳
-	۶	۳	مطالعات اجتماعی	۴	-	۶	۲/۵	فیزیک (۱) و آزمایشگاه	۴
-	۴	۲	علوم زیستی و بهداشت	۵	-	۸	۴	ریاضی (۱)	۵
-	۴	۱	درس انتخابی (پرورشی)	۶	-	۴	۱	تربیت بدنی (۱)	۶
-	۴	۱	درس انتخابی (سایر درسهای انتخابی)	۷	-	۴	۱	درس انتخابی (جبرانی، تکمیلی)	۷
	۳۴	۱۵/۵	جمع			۳۶	۱۵/۵	جمع	

* برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته علوم تجربی شاخه نظری

پایه دوم

نیم سال دوم				نیم سال اول			
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس
	۴	۲	ادبیات فارسی (۲)	-	۴+۲	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (۲)
عربی (۱)	۴	۲	عربی (۲)	زبان فارسی (۱)	۴	۲	زبان فارسی (۲)
شیمی (۱) و آزمایشگاه	۸	۳	شیمی (۲) و آزمایشگاه	زبان خارجی (۱)	۴	۲	زبان خارجی (۲)
ریاضی (۱)	۸	۴	ریاضی (۲)	فیزیک (۱) و آزمایشگاه	۸	۳	فیزیک (۲) و آزمایشگاه
-	۸	۴	زیست شناسی (۱) و آزمایشگاه	-	۴	۲	هندسه (۱)
-	۴	۱	تربیت بدنی (۲)	-	۶	۳	جغرافیای عمومی و استان
				-	۴	۲	آمادگی دفاعی
	۳۶	۱۶	جمع		۳۶	۱۷	جمع

* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه های مختلف رعایت شود.
 ** برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته علوم تجربی شاخه نظری

پایه سوم

نیم سال دوم				نیم سال اول			
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس
-	۴	۲	ادبیات فارسی (۳)	-	۴+۲	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (۳)
زبان خارجی (۲)	۴	۲	زبان خارجی (۳)	زبان فارسی (۲)	۴	۲	زبان فارسی (۳)
شیمی (۲) و آزمایشگاه	۸	۳	شیمی (۳) و آزمایشگاه	عربی (۲)	۴	۲	عربی (۳)
-	۴	۲	آمار و مدل سازی	فیزیک (۲) و آزمایشگاه	۸	۳	فیزیک (۳) و آزمایشگاه ویژه علوم تجربی
زیست شناسی (۱) و آزمایشگاه	۸	۴	زیست شناسی (۲) و آزمایشگاه	ریاضی (۲)	۶	۳	ریاضی (۳)
-	۴	۲	تاریخ معاصر ایران	-	۴	۲	زمین شناسی
-	۴	۱	درس انتخابی (پرورشی)	-	۴	۱	تربیت بدنی (۳)
	۳۶	۱۶	جمع		۳۶	۱۶	جمع

* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه های مختلف رعایت شود.
 ** برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ریاضی فیزیک شاخه نظری

پایه دوم

نیم سال دوم				نیم سال اول					
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	۴	۲	ادبیات فارسی (۲)	۱	۴+۲	۲+۱	۱	تعلیمات دینی و قرآن (۲)	۱
زبان خارجی (۲)	۴	۲	زبان خارجی (۲)	۲	زبان فارسی (۱)	۴	۲	زبان فارسی (۲)	۲
شیمی (۲) و آزمایشگاه	۸	۳	شیمی (۲) و آزمایشگاه	۳		۴	۱	تربیت بدنی (۲)	۳
ریاضی (۱)	۸	۴	ریاضی (۲)	۴	فیزیک (۱) و آزمایشگاه	۸	۳	فیزیک (۲) و آزمایشگاه	۴
	۴	۲	آمار و مدلسازی	۵	-	۴	۲	هندسه (۱)	۵
عربی (۱)	۴	۲	عربی (۲)	۶		۶	۳	جغرافیای عمومی و استان	۶
	۴	۱	درسهای انتخابی (پرورشی)	۷		۴	۲	آمادگی دفاعی	۷
	۳۶	۱۶	جمع			۳۶	۱۶	جمع	

* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه های مختلف رعایت شود.
 ** برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحدهای درسی رشته ریاضی فیزیک شاخه نظری

پایه سوم

نیم سال دوم				نیم سال اول			
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس
-	۴	۲	ادبیات فارسی (۳)	-	۴+۲	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (۳)
زبان خارجی (۲)	۴	۲	زبان خارجی (۳)	زبان فارسی (۲)	۴	۲	زبان فارسی (۳)
فیزیک (۲) و آزمایشگاه	۱۰	۴	فیزیک (۳) و آزمایشگاه ویژه ریاضی فیزیک	عربی (۲۱)	۴	۲	عربی (۳)
هندسه (۱)	۶	۳	هندسه (۲)	شیمی (۲) و آزمایشگاه	۸	۳	شیمی (۳) و آزمایشگاه
ریاضی (۲)	۸	۴	حسابان	ریاضی (۲)	۶	۳	جبر و احتمال
-	۴	۲	تاریخ معاصر ایران	-	۴	۲	مبانی کامپیوتر و انفورماتیک
				-	۴	۱	تربیت بدنی (۳)
	۳۶	۱۷	جمع		۳۶	۱۶	جمع

*توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه های مختلف رعایت شود.
**برای درسهایی که با آزمایشگاه همراه است در برنامه هفتگی باید حداقل دو ساعت به فعالیتهای آزمایشگاهی اختصاص یابد.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ادبیات و علوم انسانی شاخه نظری

پایه دوم

نیم سال دوم					نیم سال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	۴	۲	ادبیات فارسی (۲)	۱	-	۴+۲	۲+۱	تعلیمات دینی و قرآن (۲)	۱
-	۴	۲	جامعه‌شناسی (۱)	۲	زبان فارسی (۱)	۶	۲	زبان فارسی (۲)	۲
زبان خارجی (۱)	۴	۲	زبان خارجی (۲)	۳	عربی (۱)	۸	۴	عربی (۲) ویژه علوم انسانی	۳
-	۸	۴	تاریخ ایران و جهان (۱)	۴	-	۴	۲	آمار و مدل‌سازی	۴
-	۸	۳	جغرافیا (۱)	۵	-	۴	۲	اقتصاد	۵
-	۴	۱	درسهای انتخابی (پرورشی)	۶	-	۴	۲	تاریخ ادبیات ایران و جهان (۱)	۶
-	۴	۲	آمادگی دفاعی	۷	-	۴	۱	تربیت بدنی (۲)	۷
	۳۶	۱۶	جمع			۳۶	۱۶	جمع	

* توصیه می‌شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش‌نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه‌های مختلف رعایت شود.

جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی و تعداد واحد های درسی رشته ادبیات و علوم انسانی شاخه نظری

پایه سوم

نیم سال دوم					نیم سال اول				
پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف	پیش نیاز	ساعات هفتگی	تعداد واحد	نام درس	ردیف
-	۴	۲	ادبیات فارسی تخصصی	۱	۴+۲	۲+۱	۳	تعلیمات دینی و قرآن	۱
-	۴	۲	زبان خارجی (۳)	۲	۶	۲	۲	زبان فارسی تخصصی	۲
زبان خارجی (۲)	۴	۲	روان شناسی	۳	۸	۴	۴	عربی (۳) (ویژه علوم انسانی)	۳
-	۶	۳	تاریخ ایران و جهان (۲)	۴	۴	۲	۲	جامعه شناسی (۲)	۴
-	۸	۳	جغرافیا (۲)	۵	-	۴	۲	ریاضی (ویژه علوم انسانی)	۵
-	۶	۳	فلسفه و منطق	۶	-	۴	۱	تربیت بدنی	۶
-	۴	۲	آرایه های ادبی	۷	-	۴	۲	تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)	۷
	۳۶	۱۷	جمع			۳۶	۱۶	جمع	

* توصیه می شود در ارائه درسها علاوه بر رعایت پیش نیازها ترتیب توالی درسهای هم نام در پایه های مختلف رعایت شود.

تعاریف مربوط به فصل چهارم (ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان)

امتحانات داخلی - امتحاناتی است که طبق برنامه معین و با همکاری مشترک کارکنان آموزشی و اداری واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات داخلی تهیه سوالها و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات هماهنگ - امتحاناتی است که در بعضی از درسها طبق برنامه معین و سؤالهای یکسان در سراسر کشور و یا در سراسر یک استان توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی و یا اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور/ تهیه و در محل واحد آموزشی زیر نظر مدیر انجام می‌شود. در امتحانات هماهنگ تصحیح اوراق امتحانی بر عهده معلمان مربوط می‌باشد.

امتحانات نهایی - امتحانات درسهایی از پایه سوم متوسطه است که بصورت سراسری (کشوری) با برنامه همزمان و سوالهای یکسان، توسط اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی تهیه می‌شود و زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان / اداره کل آموزش و پرورش مدارس خارج از کشور/ به وسیله عوامل اجرایی امتحانات (هیئت ممتحنه) که از طرف ادارات آموزش و پرورش شهرستان ها و مناطق معین می‌شود برگزار خواهد شد. در امتحانات نهایی برگزاری امتحان و تصحیح اوراق بصورت متمرکز انجام می‌شود.

امتحانات دوره تابستانی - امتحاناتی است که برای دانش آموزان در پایان دوره تابستانی برگزار می‌شود.

معدل: برای هر دانش آموز در طول دوره متوسطه بزرگسالان سه نوع معدل منظور می‌شود:

الف) معدل نیم سال: براساس تعداد واحدهای درسهای ارائه شده به دانش آموز در طول هر نیم سال تحصیلی و مطابق ماده ۶۹ این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ب) معدل کل: براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش آموز در طول دوره متوسطه گذرانده است و مطابق با ماده ۷۲ این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

ج) معدل کتبی: براساس نمره پذیرفته شده درسهایی که دانش آموز امتحان نهایی داده است و مطابق با ماده ۷۱ این آئین نامه محاسبه و اعلام می‌شود.

آیین‌نامه آموزشی دوره پیش‌دانشگاهی (بزرگسالان و داوطلبان آزاد)

جلسات: ۶۶۶ تاریخ ۸۰/۸/۳ و ۸۶۴ تاریخ ۹۱/۵/۳ - شماره ابلاغ ۱۲۰/۳۸۵۵۲ تاریخ ۱۳۹۱/۷/۸

این آیین‌نامه مستند به مصوبات جلسات ۶۶۶ تاریخ ۸۰/۸/۳ و ۸۶۴ تاریخ ۹۱/۵/۳ شورای عالی آموزش و پرورش تنظیم شده است و صرفاً برای دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد اجرا می‌شود.

فصل اول - ثبت‌نام:

ماده ۱ - شرایط ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی:

۱- دارا بودن گواهینامه پایان تحصیلات دوره سه ساله آموزش متوسطه

۲- دارا بودن شرایط ادامه تحصیل از نظر قانون نظام وظیفه عمومی برای دانش‌آموزان پسر.

۳- از دست دادن شرایط ادامه تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه.

ماده ۲ - متقاضیان ثبت نام در دوره پیش‌دانشگاهی موظف اند در موعد مقرر برابر دستورالعمل‌های مربوط جهت ثبت‌نام و انتخاب واحدهای درسی به دبیرستان های بزرگسالان مراجعه کنند.

تبصره - فارغ‌التحصیلان دی‌ماه دوره متوسطه و قبل از آن می‌توانند با رعایت سایر شرایط از نیم سال دوم سال تحصیلی، برابر ضوابطی که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود ثبت نام کنند. در این نیم سال، ارائه ۱۲ واحد درسی به صورت حضوری و ۱۲ واحد درسی به صورت غیر حضوری به دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا مدارس آموزش از راه دور و ۲۴ واحد درسی به داوطلبان آزاد مجاز خواهد بود.

ماده ۳ - سن ثبت نام در دبیرستان های بزرگسالان برای مشمولان قانون نظام وظیفه حداکثر ۲۰ سال تمام است. «ملاک سن دانش آموز برای ثبت نام، اول مهرماه هر سال خواهد بود.»

تبصره ۱ - دانش‌آموزانی که قبل از سال تحصیلی ۹۲-۹۱ وارد دوره متوسطه شده باشند می‌توانند با رعایت سایر شرایط کماکان تا پایان ۲۴ سالگی از معافیت تحصیلی استفاده کنند.^{۱۱}

تبصره ۲ - دانش‌آموز مشمول دوره پیش‌دانشگاهی که از معافیت تحصیلی استفاده می‌کند، در صورتی که در حین نیم سال تحصیلی سن او به حداکثر سن مجاز برسد، استثنائاً تا پایان آن نیم سال تحصیلی می‌تواند در دبیرستان بزرگسالان ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴ - مدیران دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان موظف اند در هنگام ثبت‌نام دانش‌آموزان کلیه مدارک لازم مندرج در دستورالعمل‌های مربوط را کنترل و رسیدگی کنند و در صورت وجود هرگونه نقص در مدارک از ثبت‌نام آنان خودداری کنند. این قبیل افراد می‌توانند حداکثر یک هفته پس از مهلت مقرر جهت اصلاح یا رفع نقص مدارک خود اقدام و سپس در دبیرستان های بزرگسالان ثبت‌نام کنند بدیهی است مسئولیت عدم رسیدگی و اقدام به موقع که منجر به تضییع یا ایجاد حق برای دانش‌آموزان شود؛ متوجه مدیران خواهد بود.

ماده ۵ - دانش‌آموزان مشمول با رعایت حداکثر سن مجاز می‌توانند حداکثر یک سال تحصیلی به صورت روزانه و یک سال بعد در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا مدارس آموزش از راه دور تحصیل نمایند و از معافیت تحصیلی برخوردار شوند و ادامه تحصیل آنان در سال های بعد فقط به صورت داوطلب آزاد مجاز خواهد بود.

تبصره ۱ - دانش‌آموزان غیر مشمول محدودیت سنی و یا سنوات تحصیلی در دبیرستان های بزرگسالان و یا داوطلب آزاد نخواهند داشت.

تبصره ۲ - دانش‌آموزی که دفترچه آماده به خدمت (بدون مهر غیبت) گرفته است، چنانچه تاریخ اعزام مندرج در دفترچه وی حداقل تا پایان آن نیم سال تحصیلی باشد، می‌تواند با رعایت سایر شرایط در همان نیم سال تحصیلی به عنوان دانش‌آموز ثبت نام کند و ادامه تحصیل دهد.

فصل دوم - واحدهای درسی، طول مدت تحصیلی و مواد آموزشی

ماده ۶ - آموزش در این دوره مبتنی بر نظام نیم سالی - واحدی است. در نظام واحدی ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانش‌آموز در یک درس به همان درس محدود می‌شود و ارتباطی به سایر دروس ندارد.

ماده ۷ - هر واحد درس نظری و آزمایشگاهی و کارگاهی بترتیب معادل ۳۰ و ۴۵ و ۶۰ ساعت آموزش در طول هر نیم سال است که طبق برنامه مصوب تدریس می‌شود.

^{۱۱} به استناد اصلاحیه ۱۶۳۷-۲/۲۳-۲۳ تاریخ ۹۱/۵/۲۶ سازمان وظیفه عمومی

تبصره - ساعات حل تمرین و تکمیلی برای برخی دروس علاوه بر ساعات مندرج در این ماده طی دستورالعملهای جداگانه از سوی مراجع ذی ربط ارسال خواهد شد.

ماده ۸ - برنامه آموزشی در هر سال تحصیلی بصورت دو نیم سال و هر یک بمدت ۱۸ هفته اجرا می شود.

تبصره - در هر نیم سال پانزده هفته کامل به تشکیل کلاس درس اختصاص داشته و زمان باقیمانده هر نیم سال برای برگزاری امتحانات، اعلام نتایج و تمهید مقدمات نیم سال بعدی منظور می شود.

ماده ۹ - دانش آموز دوره پیش دانشگاهی بزرگسال یا داوطلب آزاد در هر نیم سال مجاز خواهد بود حداقل ۸ واحد و حداکثر ۱۲ واحد درسی را با رعایت سایر شرایط انتخاب کند.

تبصره - چنانچه تعداد واحدهای باقی مانده دانش آموز در آخرین نیم سال تحصیلی به کمتر از ۸ واحد برسد انتخاب واحد و ادامه تحصیل وی در آن نیم سال تحصیلی بلامانع است.

ماده ۱۰ - رشته های دوره پیش دانشگاهی مشتمل بر :

الف) ریاضی فیزیک (ب) علوم تجربی

ج) ادبیات و علوم انسانی (د) علوم و معارف اسلامی (ه) هنر می باشد.

ماده ۱۱ - تعداد واحدهای درسی دوره پیش دانشگاهی در هر رشته ۲۴ واحد است که شامل ۸ واحد دروس عمومی و ۱۶ واحد دروس تخصصی است.

ماده ۱۲ - عناوین و تعداد واحدهای دروس در رشته های دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان به شرح جدول زیر خواهد بود.

جدول دروس رشته های دوره پیش دانشگاهی شیوه نیمسال - واحدی^{۱۲}

رشته علوم تجربی			رشته ریاضی فیزیک		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
۴	۲	معارف اسلامی	۴	۲	معارف اسلامی
۴	۲	زبان فارسی	۴	۲	زبان فارسی
۸	۴	زبان خارجه	۸	۴	زبان خارجه
۶	۳	فیزیک	۸	۴	فیزیک
۸	۴	شیمی	۸	۴	شیمی
۶	۳	ریاضی عمومی	۸	۴	حساب دیفرانسیل و انتگرال
۸	۴	زیست شناسی	۴	۲	هندسه تحلیلی و جبر خطی
۴	۲	علوم زمین	۴	۲	ریاضیات گسسته
۴۸	۲۴	جمع	۴۸	۲۴	جمع
رشته علوم و معارف اسلامی			رشته ادبیات و علوم انسانی		
ساعت	تعداد واحد	عنوان درس	ساعت	تعداد واحد	عنوان درس
۴	۲	اخلاق	۴	۲	معارف اسلامی
۶	۳	اصول عقاید	۴	۲	زبان فارسی
۴	۲	زبان فارسی	۸	۴	زبان خارجه
۸	۴	زبان خارجه	۶	۳	ادبیات فارسی
۱۰	۵	ادبیات عرب	۶	۳	عربی
۴	۲	منطق صوری	۴	۲	تاریخ
۴	۲	فلسفه	۴	۲	جغرافیا
۸	۴	فقه و اصول	۴	۲	علوم اجتماعی
۴۸	۲۴	جمع	۴	۲	فلسفه

^{۱۲} بر اساس مصوبه جلسه ۸۴۴ شورای عالی تاریخ ۹۰/۵/۱۱ در جلسه ۱۷۲ کمیسیون برنامه های درسی و تربیتی به تأیید رسید

	۴	۲	ریاضی پایه
	۴۸	۲۴	جمع

شورای عالی آموزش و پرورش

رشته هنر		
عنوان درس	تعداد واحد	ساعت
معارف اسلامی	۲	۴
زبان فارسی	۲	۴
زبان خارجه	۴	۸
آشنایی با رشته‌های مختلف هنری	۲	۴
هنر و ادب فارسی	۲	۴
سیره‌هنر در تاریخ	۴	۸
کارگاه هنر	۴	۱۲
انسان، فضا، طراحی	۲	۶
آشنایی با میراث هنری فرهنگی ایران	۲	۴
جمع	۲۴	۵۴

تبصره ۱ - کلیه دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان باید در آزمون روخوانی قرآن شرکت نمایند و ۸ نمره از درس معارف اسلامی در ارزشیابی مستمر به این آزمون اختصاص می یابد.

تبصره ۲ - دانش آموزان اقلیت های دینی مندرج در قانون اساسی از گذراندن آزمون روخوانی قرآن در دوره پیش دانشگاهی (موضوع تبصره ۱ ماده ۱۲) معاف می باشند.

فصل سوم - حضور و غیاب:

ماده ۱۳ - چنانچه غیبت غیرموجه دانش آموز در هر درس بیش از دو پانزدهم مجموع ساعات آن درس در هر نیم سال باشد از شرکت در امتحان پایانی آن درس محروم و در محاسبه معدل، نمره درس مذکور صفر منظور خواهد شد. در چنین مواردی کلمه «محروم» به جای نمره درس موردنظر قید شده لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل کل، کلمه محروم به منزله صفر خواهد بود.

تبصره - میزان ساعات غیبت دانش آموز در کسر نمره انضباط وی مؤثر می باشد.

ماده ۱۴ - اگر دانش آموزی در امتحانات غیر نهایی پایانی درس یا دروسی غیبت موجه داشته باشد برای آن درس یا دروس نمره ای منظور نمی شود. در چنین مواردی کلمه موجه به جای نمره درس یا دروس، قید می شود و در جمع نمرات و معدل منظور نمی شود.

تبصره ۱ - دانش آموز دوره پیش دانشگاهی بزرگسالان که در امتحانات غیر نهایی نیم سال اول، نیم سال دوم و یا شهریور ماه با عذر موجه غایب باشد در صورت درخواست دانش آموز یا ولی وی، مدیر دبیرستان مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا دروس مربوط با رعایت ضوابط امتحان به عمل آورد.

تبصره ۲ - اگر دانش آموزی در طول نیم سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه در درس یا دروسی (نهایی یا غیر نهایی) نمره مستمر نداشته باشد نمره ارزشیابی پایانی وی عینا برای نمره ارزشیابی مستمر آن درس یا دروس نیز منظور می شود

ماده ۱۵ - چنانچه دانش آموزی در امتحان پایان نیم سال اول، نیم سال دوم و یا شهریور ماه یک یا چند درس به علت غیبت غیرموجه شرکت نکند نمره امتحان پایان نیم سال او در آن درس یا دروس صفر محسوب می شود. در چنین مواردی کلمه غایب (غ) به جای نمره درس یا دروس موردنظر قید شده، لیکن در محاسبه جمع نمرات و معدل، مجموع نمره میان نیم سال و صفر بعنوان نمره درس یا دروس موردنظر ثبت می شود.

ماده ۱۶ - تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش آموز در امتحانات غیر نهایی با شورای مدرسه و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا پس از هماهنگی با مدیر دبیرستان است.

فصل چهارم - ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموز

ماده ۱۷ - امتحانات پایان نیم سال از تمام محتوای برنامه درسی به دو صورت غیر نهایی (داخلی و هماهنگ) و یا نهایی برگزار می شود.

۱۷/۱ - امتحانات داخلی با سوالاتی که توسط معلمین مربوط و زیر نظر مدیر دبیرستان تهیه می شود با نظارت اداره آموزش و پرورش محل برگزار می گردد. بر اساس این امتحانات برای هر درس یک نمره مستقل به عنوان نمره امتحان پایان نیم سال آن درس منظور می شود. اوراق امتحانی حداکثر تا یک هفته پس از انجام امتحان هر درس توسط معلم مربوط و زیر نظر مدیر دبیرستان تصحیح و پس از ثبت نمره دانش آموزان در لیست نمرات و امضاء به دفتر دبیرستان تحویل می شود. مدیر می تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را جهت تصحیح در خارج از محل مدرسه در اختیار معلمین قرار دهد.

۱۷/۲ - امتحانات نهایی در نیم سال های اول، دوم و شهریور ماه با برنامه و سوالات امتحانی واحد که توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه می شود، زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و به وسیله آموزش و پرورش منطقه برگزار می شود.

تبصره ۱ - معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش، مرکز سنجش آموزش و پرورش و یا اداره کل آموزش و پرورش استان می تواند در پایان هر نیم سال، یک و یا دو ماده درسی را با سوالات امتحانی واحد و به صورت هماهنگ برگزار کند. اجرا، تصحیح و اعلام نتیجه این امتحانات همانند امتحانات داخلی می باشد.

تبصره ۲ - معلمینی که درس های مربوط به امتحانات نهایی را تدریس می کنند، موظف اند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف آموزش و پرورش منطقه صادر می شود، به حوزه های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش آموزان خود نسبت به تصحیح اوراق امتحانی همان درس با دریافت حق الزحمه اقدام نمایند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح مربوط به آموزش و پرورش محل گزارش تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۳ - نمرات امتحانات نهایی باید حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان توسط رئیس حوزه تصحیح به واحد آموزشی محل تحصیل دانش آموز اعلام شود.

عناوین دروس رشته های دوره پیش دانشگاهی که از آن ها امتحان نهایی به عمل می آید:

رشته های دوره پیش دانشگاهی									
ریاضی فیزیک		ادبیات و علوم انسانی		علوم تجربی		علوم و معارف اسلامی		هنر	
عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس		عنوان دروس	
عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی	عمومی	تخصصی
زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات فارسی	زبان فارسی	فیزیک	زبان فارسی	ادبیات فارسی	زبان فارسی	آشنایی با میراث فرهنگی ایران
معارف اسلامی و انتگرال	حساب دیفرانسیل و انتگرال	معارف اسلامی	عربی	معارف اسلامی	زیست شناسی	اصول عقاید	فقه و اصول	معارف اسلامی	سیر هنر در تاریخ

ماده ۱۸ - در هر نیمسال نمره هر درس از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب یک و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب چهار به شرح جدول زیر محاسبه و منظور می شود

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس
ضریب ۱	ضریب ۴	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر پنج

تبصره - سئوالات امتحانی داوطلبان آزاد و امتحانات شهریور ماه بر مبنای بیست نمره طرح می شود و نمره مستمر نخواهد داشت.

ماده ۱۹ - دانش آموزی که در یک یا چند درس از دروس نیم سال اول و یا دوم موفق به کسب نمره قبولی نشود، باید در امتحان نوبت شهریور ماه همان سال شرکت کند. برای این قبیل دانش آموزان در صورت کسب شرایط قبولی، گواهی نامه دوره پیش دانشگاهی در نوبت شهریور ماه صادر می شود.

ماده ۲۰ - دانش آموزان از گذراندن دروسی که قبلاً نمره قبولی کسب کرده اند، معاف می باشند.

ماده ۲۱- صرفاً دانش آموزانی که کلیه دروس دوره پیش‌دانشگاهی را در رشته مربوط با موفقیت می‌گذرانند می‌توانند متقاضی شرکت در آزمون ورود به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی شوند.

ماده ۲۲- مسئولیت حسن اجرای امتحانات غیر نهایی و اعلام به موقع نتایج به عهده مدیر دبیرستان است و اداره آموزش و پرورش محل و اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز سنجش آموزش و پرورش در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بازبینی قرار دهند در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر یابد ملاک عمل آخرین نمره خواهد بود و موضوع باید کتباً به اطلاع معلمین مربوط برسد.

ماده ۲۳- مدیر دبیرستان موظف است فهرست مشخصات دانش‌آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آن‌ها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) آن درس‌ها در نمون برگ‌هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ابلاغ می‌شود، تنظیم کند و حداکثر یک هفته قبل از شروع امتحانات نهایی هر نیم سال و شهریور ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهد.

تبصره- امتحانات عملی غیرکتبی و کارگاهی در درس‌های غیرنهایی توسط دبیرستان و در درس‌های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می‌شوند، قبل از امتحانات کتبی در دبیرستان مربوط برگزار می‌گردد.

ماده ۲۴- نتیجه امتحانات پس از پایان هر نیم سال و شهریور به صورت کتبی به دانش‌آموز و یا ولی او اعلام می‌شود.

ماده ۲۵- مهلت اعتراض به نمرات امتحان کتبی دروس غیر نهایی حداکثر سه روز پس از اعلام نتیجه امتحانات می‌باشد. مدیر دبیرستان موظف است اوراق امتحانی مربوط را جهت تجدیدنظر در مرحله اول در اختیار مصحح مربوط و در صورت اعتراض مجدد در مرحله دوم در اختیار مصحح مربوط و یک نفر از معلمین همان درس قرار دهد. چنانچه معلم دیگری از همان درس در آن مدرسه نباشد از معلمین سایر مدارس دعوت به عمل می‌آید. نمره ورقه تجدیدنظر شده با نظر مدیر و با امضای معلمین مربوط، ملاک عمل بوده و در لیست نمرات ثبت می‌شود. مدیر دبیرستان موظف است نتیجه این بررسی را حداکثر ظرف مدت ۷ روز پس از پایان مهلت اعتراض به دانش‌آموز اعلام کند.

تبصره ۱- نمرات دروس عملی و شفاهی قابل اعتراض و تجدیدنظر نمی‌باشد و نمره اعلام شده قطعی است.

تبصره ۲- در امتحان نهایی رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را جهت تجدیدنظر در اختیار یک نفر از معلمین همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

ماده ۲۶- نمونه لیست نمرات، دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی و گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی و سایر مدارک تحصیلی توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با هماهنگی دفتر آموزش متوسطه تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۲۷- نمرات دانش‌آموزان مطابق با لیست ریز نمرات معلمین به سیستم رایانه‌ای منتقل و دفتر امتحانات، کارنامه تحصیلی، گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی توسط سیستم رایانه‌ای صادر و با امضاء مدیر و مهر دبیرستان تأیید می‌شود.

ماده ۲۸- دفتر امتحانات و مجموعه لیست نمرات حداکثر دو ماه پس از پایان اعلام نتایج به وسیله فرد یا افرادی که از طرف اداره آموزش و پرورش محل تعیین می‌شوند بررسی و دفتر امتحانات مسدود و با امضاء و مهر اداره آموزش و پرورش محل تأیید می‌شود.

ماده ۲۹- اوراق امتحانی غیر نهایی پایان هر نیم سال و شهریور ماه دانش‌آموز به مدت شش ماه در دبیرستان بزرگسالان نگه داری و سپس برابر مقررات امحاء می‌شود ولی لیست نمرات و دفتر امتحانات جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب شده و به طور دائم در دبیرستان نگه داری می‌شود.

تبصره- اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می‌کند نگه داری و سپس برابر مقررات محو می‌شود. ولی فهرست دست‌نویس ریزنمرات دبیران، دفتر امتحانات، دفتر فارغ‌التحصیلان برگ ریزنمرات قبول‌شدگان امتحان نهایی، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در دبیرستان و اداره مربوط حسب مورد نگه داری می‌شود.

ماده ۳۰- در پایان هر نیم سال دوره پیش‌دانشگاهی، به دانش‌آموزان براساس رفتار، اخلاق و رعایت موازین اسلامی و اصول بهداشت، نظافت شخصی و میزان مشارکت در فعالیتهای پرورشی و مقررات دبیرستان و کیفیت حضور و غیاب و گزارش‌های رسیده از سوی معلمین توسط مدیر و معاون یا معاونان دبیرستان یک نمره انضباط داده می‌شود، این نمره در لیست نمرات ثبت و با امضاء مدیر یا معاون مربوط تحویل دفتر دبیرستان می‌شود.

تبصره ۱- میانگین نمرات انضباط نیم سال اول و دوم دانش‌آموزان به عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل کل معادل ۲ واحد درسی منظور می‌شود ولی در محاسبه جمع واحدهای درسی در هر رشته در نظر گرفته نمی‌شود.

تبصره ۲- برای داوطلبان آزاد دوره پیش‌دانشگاهی نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۳۱- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ می‌باشد و نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانش‌آموز ثبت می‌شود. دانش‌آموزی که کلیه واحدهای رشته مربوط را با موفقیت گذرانده باشد فارغ‌التحصیل محسوب می‌شود.

تبصره - در رشته هنر حداقل نمره قبولی سالانه در درس کارگاه هنر دوازده می‌باشد.

ماده ۳۲- در پایان دوره برای هریک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درسهایی که امتحان داده‌اند معدل کتبی نهایی و معدل کل محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی، نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط در تعداد واحدهای همان درس ضرب و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود. برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس ضرب و مجموع حاصل ضربهای بدست آمده بر تعداد کل واحدهایی که دانش‌آموز باید در طول دوره طی نماید تقسیم می‌شود.

ماده ۳۳- به دانش‌آموزانی که موفق به گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره پیش‌دانشگاهی در رشته مربوط شوند با رعایت سایر شرایط و ضوابط گواهینامه پایان دوره پیش‌دانشگاهی اعطاء می‌شود.

تبصره - دانش‌آموزی که در یک عنوان درسی آخرین نمره وی حداقل ۷ و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد فارغ‌التحصیل دوره پیش‌دانشگاهی شناخته می‌شود.

ماده ۳۴- دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحان تعلیمات دینی خاص خود شرکت خواهند کرد و نمره این درس جایگزین نمره درس «معارف اسلامی» می‌شود، ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان «معارف اسلامی» منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۳۵- برای دارندگان نقص عضو مؤثر در امتحان کتبی و شفاهی و عملی و همچنین دانش‌آموزانی که قبل و یا حین برگزاری امتحانات دچار سانحه شوند مدیر دبیرستان یا رئیس حوزه اجرا با اطلاع اداره آموزش و پرورش تسهیلاتی متناسب با وضع دانش‌آموز فراهم می‌نماید و در صورت لزوم از امتحانات بخش عملی دروس که از نظر جسمی قادر به انجام آن نمی‌باشند معاف می‌شوند در این صورت نمره بخش کتبی یا شفاهی ملاک عمل خواهد بود در این حالت صورتجلسه‌ای با امضاء مدیر و دو نفر از معلمان دبیرستان تنظیم می‌شود و تسهیلات انجام شده مستند به این ماده را توضیح می‌دهند و موضوع باید در ستون ملاحظات دفتر امتحانات و کارنامه تحصیلی این قبیل دانش‌آموزان درج شود

تبصره - چنانچه امتحان نهایی باشد، موضوع در صورت جلسه درج خواهد شد.

ماده ۳۶- امتحانات بزرگسالان و داوطلبان آزاد خارج از کشور نیز مطابق مفاد این آیین‌نامه برگزار می‌شود.

ماده ۳۷- نظارت بر حسن اجرای امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌باشد.

فصل پنجم - سایر موارد:

ماده ۳۸- ثبت نام دانش‌آموزان در رشته پیش‌دانشگاهی غیرمتناظر با دیپلم و یا تغییر رشته در دوره پیش‌دانشگاهی منوط به شرکت فرد متقاضی در امتحان تغییر رشته برابر جدول مربوط خواهد بود. در صورت کسب نمره قبولی در دروس مشترک بین رشته جدید و رشته قبلی، تغییر رشته متقاضیان پذیرفته می‌شود. امتحانات تغییر رشته براساس دستورالعمل مربوط هر سال یکبار و در شهریور به صورت نهایی برگزار می‌شود.

تبصره - متقاضیان ثبت‌نام در دوره پیش‌دانشگاهی به شیوه داوطلب آزاد از شرکت در امتحان تغییر رشته معاف خواهند بود.

شورای عالی آموزش و پرورش

جدول مواد آزمون تغییر رشته تحصیلی در دوره پیش دانشگاهی

هنر	علوم و معارف اسلامی	ادبیات و علوم انسانی	علوم تجربی	ریاضی فیزیک	رشته‌های دوره پیش دانشگاهی
					نوع دیپلم
طراحی تاریخ هنر جهان تاریخ هنر ایران مبانی هنرهای تجسمی	عربی ویژه معارف اصول عقاید (۲)	عربی (۳) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۱) زیست‌شناسی (۲)		ریاضی فیزیک
	عربی ویژه معارف اصول عقاید (۲)	عربی (۳) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی		جبر و احتمال حسابان	علوم تجربی
	اصول و عقاید (۲) عربی (۳) ویژه معارف		زیست‌شناسی (۱) زیست‌شناسی (۲) شیمی (۳)	جبر و احتمال حسابان فیزیک (۳)	ادبیات و علوم انسانی
		نیازی به شرکت در آزمون تغییر رشته نیست	زیست‌شناسی (۱) زیست‌شناسی (۲)	جبر و احتمال حسابان فیزیک (۳)	علوم و معارف اسلامی
	عربی (۳) ویژه معارف اصول عقاید (۲)	عربی (۳) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۱) زیست‌شناسی (۲)	جبر و احتمال حسابان	فنی و حرفه‌ای
	عربی (۳) ویژه معارف اصول عقاید (۲)	عربی (۳) ویژه انسانی ادبیات فارسی تخصصی	زیست‌شناسی (۱) زیست‌شناسی (۲) شیمی (۳)	جبر و احتمال حسابان فیزیک (۳)	کار و دانش

ماده ۳۹- انتقال دانش‌آموزان در طول سال تحصیلی از یک دبیرستان به دبیرستان دیگر با موافقت اداره آموزش و پرورش مقصد و تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نیم سال اول یا نیم سال دوم بلامانع است در این صورت مدارک، پرونده‌های تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی‌های طول نیم سال این قبیل دانش‌آموزان باید پس از تأیید به موقع به دبیرستان مقصد ارسال شود. انتقال دانش‌آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دبیرستان مبدأ و مقصد با رعایت مقررات در زمان‌های تعیین شده بلامانع است.

شورای عالی آموزش و پرورش

جدول تطبیق دروس مربوط به دانش آموزانی که در دوره پیش‌دانشگاهی تغییر رشته می‌دهند (موضوع ماده ۳۸)

عنوان درس یا دروسی که معادل درس گذرانده شده از دانش‌آموز پذیرفته می‌شود					عنوان درس گذرانده شده	شماره	ردیف
هنر	علوم و معارف اسلامی	علوم انسانی	علوم تجربی	علوم ریاضی			
معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	اصول عقاید (کد ۱۴۹۰)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی	۱۴۷۷	۱
زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی (کد ۱۴۷۶)	زبان فارسی	۱۴۷۶	۲
زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه (کد ۱۴۷۵)	زبان خارجه	۱۴۷۵	۳
معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	-----	عارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	معارف اسلامی (کد ۱۴۷۷)	اصول عقاید (رشته علوم و معارف اسلامی)	۱۴۹۰	۴
-----	-----	-----	فیزیک علوم تجربی (کد ۱۴۸۲)	-----	فیزیک (رشته علوم ریاضی)	۱۴۸۴	۵
-----	-----	-----	شیمی (کد ۱۴۸۰)	شیمی (کد ۱۴۸۰)	شیمی	۱۴۸۰	۶
-----	-----	ریاضی پایه (کد ۱۴۸۶)	ریاضی عمومی (کد ۱۴۷۸)	-----	حساب دیفرانسیل و انتگرال	۱۴۸۳	۷
-----	-----	ریاضی پایه (کد ۱۴۸۶)	-----	-----	ریاضی عمومی	۱۴۷۸	۸
-----	-----	عربی (کد ۱۴۸۷)	-----	-----	ادبیات عرب	۱۴۸۹	۹
-----	فلسفه (کد ۱۴۵۶)	فلسفه (کد ۱۴۵۶)	-----	-----	فلسفه	۱۴۵۶	۱۰

تبصره ۱- کلیه نمرات دروسی که دانش‌آموز در دبیرستان مبدأ گذرانده است (اعم از قبولی و مردودی) باید در دفتر امتحانات دبیرستان مقصد ثبت شود.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و همچنین داوطلبان آزاد این دوره نمی‌توانند به دبیرستان های روزانه منتقل شوند.

ماده ۴۰- براساس تبصره ماده پنج آیین‌نامه اجرایی قانون نظام وظیفه عمومی (بخش معافیت تحصیلی) دانش‌آموزانی که سه ماه متوالی و بیشتر غیبت غیر موجه و یا بدون اطلاع قبلی داشته باشند به عنوان ترک تحصیل از دبیرستان اخراج می‌شوند و لازم است مدیران دبیرستان مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، اعلام کنند. غیبت با عذر موجه ترک تحصیل تلقی نمی‌شود.

تبصره - شرکت در امتحانات متفرقه از نظر مقررات وظیفه عمومی ترک تحصیل تلقی می‌شود.

ماده ۴۱- دانش‌آموزانی که از تحصیل در دوره پیش‌دانشگاهی روزانه محروم می‌شوند و دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را ندارند و سایر متقاضیان، براساس مفاد این آیین‌نامه و سایر ضوابط و شرایط مربوط می‌توانند در دوره پیش‌دانشگاهی بزرگسالان و یا آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد (متفرقه) ثبت‌نام نموده و ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴۲- دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی سنوات قبل که موفق به گذراندن تعدادی از دروس این دوره نشده‌اند، می‌توانند دروس گذرانده شده خود را بر اساس شیوه‌نامه ای که توسط معاونت آموزش متوسطه تهیه می‌شود تطبیق وبا رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴۳- فارغ التحصیلان پیش‌دانشگاهی در صورت تمایل به اخذ گواهینامه پیش‌دانشگاهی در سایر رشته‌ها (غیر متناظر) می‌توانند با ثبت نام در مدارس بزرگسالان، آموزش از راه دور و یا به صورت داوطلب آزاد اقدام نمایند، در صورت

تمایل داوطلب، نمرات قبولی درس های مشترک بین دو رشته از وی پذیرفته شده و ملزم به گذراندن کسری درس می باشد.

تبصره- متقاضیان استفاده از این ماده مشمول استفاده از معافیت تحصیلی نمی باشند. این آیین نامه مشتمل بر پنج فصل ،
چهل و سه ماده و سی و یک تبصره تنظیم و ابلاغ می شود

شورای عالی آموزش و پرورش